

Veto

Leuven Studentenweekblad
Jaargang 15, '88-'89
Nr. 7, dd. 7 november 1988
ISSN: 0773-5162
Wekelijks

Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie
Verantw. Uitg.: Carla Rosseels
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
☎ 016/22.44.38
Verschijnt niet van juni tot augustus

Zwart

De kans dat u er nog nooit bij stilgestaan hebt is onwaarschijnlijk groot, maar er bestaat zoiets als een Afrikaanse literatuur. Nu mag u niet gaan denken dat wij hier een boekje gaan opendoen over het geruete dat onder begeleiding van wilde dansen, dreunend tromgeroef en gestamp van olifantepoten de baranimatie van ISOL kenmerkt. Neen, wij hebben het hier over een geschreven literatuur, met lettertjes zoals de onze, en in een taal die wij verstaan. Lange tijd heeft het westen uit commerciële overwegingen het bestaan van deze letteren doodgezwegen, maar nu Hugo Claus een dagje ouder wordt mag het allemaal gezegd, op pagina 7.

Scheut

Waar wij het lef vandaan halen om met ware doodsvrechting over het Verre en Gevaarlijke Oosten te blijven schrijven, wij weten het zelf ook niet meer. En om u enigszins voor te bereiden op het schokkende interview met een vijfenzeventig lentes tellende scheutist

met een baard van anderhalve meter en muskietgas om zijn Heverleese woning gepannet, het dak uit heimwee in pagode-vorm gegoten en de man zelf gestrekt als een geweer en onherroepelijk in eeuwige staat van alarm - om u daarop enigszins voor te bereiden dient u te weten dat het allemaal te vinden is op pagina 4.

Gat

Nu Dallas van de BRT verdwijnt en binnenkort via VTM uw huiskamer zal laten delen in de intiemste beslommeringen van Mensen Met Geld, gaat ook Veto onherroepelijk de toer van het Grote Kapitaal op. Het is dan ook niet zonder enig gevoel van zelfvoldaanheid dat wij u vandaag het eerste rapport van onze Werkgroep Internationale Handel kunnen voorstellen. Vertrekkend vanuit de Gatt zullen wij het daarin achtereenvolgens hebben over 1. kartels, 2. multivezelakkoorden, 3. de fosfaatmarkt, en 4. over hoe dit binnenkort allemaal van ons zal zijn. Vanaf vijfthonderd aandelen kunt u terecht op pagina 9.

De Amerikaanse presidentsverkiezingen

De vlottende massa weegt door

Op 8 november maken de Amerikanen uit wie de volgende vier jaren de Verenigde Staten en nog een stuk van de wereld zal besturen. Het Reagan-tijdperk wordt dan definitief afgesloten. Ronnie en Nancy verlaten, na acht jaar in de kijker te hebben gestaan, het Witte Huis ten voordele van Bush of Dukakis. Over de kandidaten, de media, Jesse Jackson en de (on)zin van de Amerikaanse presidentsverkiezingen hadden we een gesprek met John Hague, Amerikaans gastprofessor aan de fakulteit L&W. Hague is historicus. Hij promoveerde te Yale, waar hij ook enkele jaren doceerde. De laatste dertig jaar was hij hoogleraar aan de privé universiteit van Stetson, in het departement American Studies. Hoe zit het elektorale systeem in de Verenigde Staten nu precies in elkaar?

Hague: «De nominatie van de kandidaten is een lang proces. Elke staat stuurt een delegatie naar de konventie, waar de kandidaten uiteindelijk aangeduid worden. Sommige staten houden zelf een kleine konventie, maar in andere staten zijn er dan weer verkiezingen om die delegatie aan te duiden. Tijdens de zomer die aan de ultieme verkiezingen voorafgaat, komt eerst de oppositiepartij samen, in casu de Demokraten. De partij van de president houdt enkele weken later zijn konventie. Tegenwoordig echter, in tegenstelling tot vroeger, zijn de namen van de kandidaten meestal reeds voor de konventie gekend.»

«Na die konventie, die dus eigenlijk gewoon de keuze bekrachtigt en meer dient om de rangen binnen de partij te sluiten, begint dan de campagne. Veelal is de strategie van de kandidaten er dan op gericht om veel stemmen te halen in de grote en dichtbevolkte staten zoals Texas, Illinois en Californië. Dit is belangrijk omdat in Amerika de president niet rechtstreeks door de bevolking gekozen wordt, maar door een kiescollege. De kandidaat die in een bepaalde staat de meerderheid verovert, krijgt meteen alle stemmen van de kiesmannen van die staat achter zijn naam. Theoretisch zou dus een kandidaat met maar 45 procent van de stemmen, maar met de grote staten achter zich, de verkiezingen kunnen winnen.»

Plicht

Veto: *Het zijn dus niet de kiezers die een president kiezen? Heeft dit systeem dan geen ondemocratische trekjes?*

Hague: «Zeker, en bovendien is er geen kiesplicht in de VS. Dat komt erop neer dat slechts de helft van de kiesgerechtigden komt opdagen. Van die helft staat dan nog eens de helft achter de verkozen kandidaat. Dat is weinig, maar dit fenomeen kan ook positief geïnterpreteerd worden. Alleen die mensen die echt bekommerd zijn om de politieke gang van zaken trekken naar de stembus. Niet stemmen is een recht. Daar kunnen de mensen gebruik van maken om te laten blijken dat ze de dingen op hun beloop willen laten, maar ook dat ze het hele systeem hopeloos vinden en dat ze lak hebben aan verkiezingen. Het ligt eraan vanuit welke hoek je dat weggijven interpreteert.»

Veto: *De kiezers hebben slechts de*

keuze tussen twee partijen die bovendien niet wezenlijk verschillend geprofileerd zijn.

Hague: «Dat laatste is onvermijdelijk. Zowel de Demokraten als de Republikeinen mikken op het centrum van het kiezerspubliek. De Demokraten zijn er toch zeker van dat de meer liberale kiezers voor hen zullen stemmen. En ook de Republikeinen kunnen zeker rekenen op de meer conservatieve kiezers, gelijk wie de kandidaten nu zijn. Traditioneel is het wel zo dat de Demokraten iets progressiever zijn en dat uit zich in een beter uitgebouwd sociaal en onderwijsbeleid. Ook hebben de Demokraten van oudsher meer voeling met de minderheden, de zwarten en de vrouwenbeweging. En in al die kwesties neemt Reagan een veel behoudszindere houding aan. Wat de buitenlandse politiek betreft zijn er nog veel minder verschillen. Iemands als Dukakis stelt nu wel dat hij het militaire budget zou inkrimpen ten voordele van de sociale zekerheid, en dat is iets wat Bush nooit zou beloven.»

Veto: *De partijkonventies mogen dan al een mooi TV-kijkstuk zijn, inhoudelijk stellen ze niet veel voor.*

Hague: «Scherpe ideologische verschillen zoals bij de Europese verkiezingen kennen wij niet. Het komt er, zoals gezegd, vooral op aan om de vlottende massa van de kiezers die zich ideologisch in het centrum bevinden aan te trekken. Daarom zal de Demokraat zeggen: "Luister mensen, ik ben een Demokraat, maar ik wil toch de traditionele waarden behouden". De Republikein van zijn kant zal beweren dat hij een hart heeft voor de zwakkeren.»

Veto: *Iemand die zich wel een duidelijk profiel aanmeet is Jesse Jackson. Maar zou die een kans maken?*

Hague: «Hoogstwaarschijnlijk zou Jackson het nooit tot president kunnen brengen. Als Jackson kandidaat zou zijn zouden zich binnen het kiezerspubliek vreemde verschuivingen kunnen voordoen, die zowel in zijn voordeel als in zijn nadeel zouden kunnen spelen. Een aantal kiezers dat niet gaat kiezen, zou dan kunnen gemobiliseerd worden om Jackson het Witte Huis in te stemmen. Maar evenzeer zouden een aantal mensen naar de stembus kunnen trekken om Jackson precies weg te stemmen. Zoiets kun je niet inschatten. In elk geval zou er

een breder kiezerspubliek gemobiliseerd worden. Het minste wat je nu van Jackson kan zeggen, is dat hij de enge grenzen waarbinnen het politieke wereldje ageerde, heeft opengebroken naar de zwarten toe.»

Veto: *Siel dat Dukakis wint. Is er dan plaats voor Jackson binnen de regering?*

Hague: «In de regering Dukakis kan Jackson niet ontbreken. Dukakis kan immers nooit winnen zonder de aanhang van Jackson. Waarschijnlijk zou hij dan het departement Onderwijs, Volksgezondheid of Sociale Zaken krijgen.»

Links

Veto: *Waarom kan hij dan niet winnen met Jackson als vice-kandidaat?*

Hague: «Dat is een probleem. Wanneer hij Jackson tot kandidaat voor het vice-presidentschap had aangeduid, dan zou het progressieve label dat op Dukakis kleefte er nog linker gaan uitzien. Dat is iets wat hij ten allen prijze moet zien te vermijden. Daarom heeft hij ook de conservatieve zuiderling Benton gekozen, om zijn imago meer naar de conservatieve richting te trekken. De motieven voor het kiezen van een running mate zijn voor de buitenstaanders niet altijd even duidelijk. Neem nu Dan Quayle. De republikeinen moeten nu hun uiterste best doen om hem uit de belangstelling te houden.»

Veto: *Sinds het laatste TV-debat maakt Bush in alle polls een geweldige remonte. Zien die debatten dan zo doorslaggevend?*

Hague: «Ik denk het niet. Ik moet er wel bij zeggen dat ik al een tijdje in Europa verblijf en ik de verkiezingen dus niet op de voet kan volgen. Het is op dit moment moeilijk voor mij om over de impact van de debatten te spreken. Ik denk dat er drie factoren meespelen. Allereerst is er de populariteit van Reagan. Hij heeft fouten gemaakt, maar kan nog steeds op de goedkeuring van heel veel mensen rekenen. Onder zijn regering is de inflatie gedaald. Hij heeft natuurlijk geluk gehad dat de olieprijs precies op het juiste moment kelderde, en dat heeft de daling van de inflatie waarschijnlijk meer goed gedaan dan zijn maatregelen. De Reagan-administratie heeft wel maatregelen getroffen om de economie te bevorderen, maar daar hebben uiteindelijk alleen de meer begoede klassen van geprofiteerd. Er is vandaag de dag een wijdverspreid gevoel van zekerheid bij de Amerikanen: de zekerheid dat het goed gaat met hun land. De mensen zien nu liever niet dat er veel verandert. Bush is de belichaming van die behoudszindende tendens. Dukakis van zijn kant hamert op het immense tekort in de handelsbalans. Hij beweert dat er tijdens de regering van Reagan zo'n immense put is gemaakt, dat in de nabije toekomst de inflatie wel weer de hoogte moet



BOEKEN - Zoals het echte grote bladen betaamt, brengt ook Veto een boekenkaert. Belendend als we zijn, gaat het ook nog ergens over: engagement in de literatuur. Monika Van Paemel, Vlaanderens feministisch geweten, schopt weer wild om zich heen. Pagina 5. (Foto Hendrik Delagrangé)



MARATON - Het wordt elk jaar intiemer, die marathon. Volgend jaar, als onze tijden scherp staan, zijn wij ook van de partij. In afwachting, lees pagina 2. (Foto Jan Van de Velde)



Opzij, opzij, de muzelmannen komen.

(Foto Jan Van de Velde)

De Maraton Kalender- en andere methodes

In een iets ruimere accommodatie dan vorig jaar werden op donderdagavond rond 19.30u de eerste maratonlopers verwacht. De grote zaal in het nieuwe gebouw van het sportkot loste de verwachtingen van de organisatoren in. Er was plaats voor alle lopers en stappers en ook toeschouwers konden het gebeuren rustig volgen. Jammer toch dat de duik in het zwembad er niet meer bij was.

werden de twee door een groepje van 8 lopers, waaronder Johan Claessens, bijgehaald. Deze groep bleef tot Mechelen tesamen. Daarna zette Johan Claessens sterk door. Hij kreeg een voorsprong van zo'n 400 meter op de tweede: Jef Abbel. Ondanks de voor lopers ongunstige weersomstandigheden - het was bitter koud - bereikten ze de aankomst opvallend fris. Johan Claessens klokte af op 2.47, en liep daarna nog een aantal ererondjes door de zaal. Hij kreeg zijn benen niet meer stil.

Metode

De eerste aankomst was ook het signaal dat het sportfeest in de zaal van start kon gaan. Op een aantal schermen in de zaal konden de toeschouwers sfeerbeelden van de starts in Antwerpen en Mechelen volgen. Een blitse Sportraad-journalist vroeg atleten naar hun trainingsmethode.

Vooraf was er door de verantwoordelijken gesteld dat ze de deelnemersaantallen niet meer op dezelfde wijze wilden zien stijgen als tijdens de laatste jaren gebeurd was. Dit, samen met het feit dat het aankomstgebeuren nu in de veel grotere hall van het nieuwe gebouw werd georganiseerd, maakte het gebeuren voor iedereen veel comfortabeler. Ongeveer 1700 moedigen namen donderdagavond aan het gebeuren deel. Vanuit Antwerpen vertrokken 86 lopers en 46 wandelaars, vanuit Mechelen voor de halve maraton, 980 lopers en 512 wandelaars.

Gesloten

Er werd natuurlijk vooral uitgekeken naar diegenen die de volledige 42 km. liepen. Die waren in Antwerpen gestart om 19.00u. In het begin van de wedstrijd bleef de groep van 86 lopers goed gesloten. Twee lopers liepen voor het pak uit. Naar eigen zeggen was dit hun eerste maraton en wisten ze nog niet hoe hun krachten te doseren. Even later

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit, en ondertekend zijn met naam, studiejaar en adres. Wie liever niet heeft dat zijn naam gepubliceerd wordt, moet dit duidelijk motiveren.

Brieven die langer zijn dan 25 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ± 1 getikte blz. met een dubbele interlinie) worden in principe ingekort. Behoudens deze restrictie worden brieven geplaatst zoals ze ons bereiken.

Repetitoraat (1)

In verband met uw artikel omtrent het monitoraat (Veto nr 6) wil ik graag volgende opmerkingen maken:

De monitoraatsoefeningen binnen ETEW worden inderdaad in het college-rooster bij de vakken vermeld. Nochtans is het foutief om daaruit te besluiten dat tijdens de monitoraten 'nieuwe examenstof' gedoceerd wordt (cfr. p. 5). Tenzij het oplossen van een integraal die niet in de cursus staat als nieuwe stof beschouwd wordt.

Binnen het monitoraat ETEW zijn er per vak (economie, boekhouden, informatica) coördinatoren aangesteld. Dit in tegenstelling tot hetgeen op pagina 4 vermeld wordt.

Tenslotte vind ik het spijtig dat, omdat ik de mogelijkheid niet uitsluit, dat er assistenten ETEW zijn die repetitor spelen, dit als vaststaand feit werd vermeld (pag. 4, Vakantiewerk). Ik ben

de ludiekste van de bende vertrouwde de kamera toe dat hij onlangs van methode veranderd was. De periodeke-onthouding was als training niet echt efficiënt gebleken. Nu trainde hij volgens de kalendermethode. Op de eerste dag van de maand 1 kilometer lopen, op de tweede dag 2, enzovoort. Spijtig genoeg werd de maraton op 3 november gelopen.

Ondertussen, het was reeds na achten, begonnen de lopers en stappers eerst druppelsgewijs en daarna in groten getale de zaal binnen te stromen. De lopers uit Mechelen vormden veruit de grootste groep. Toen Bart Cuypers dan ook de eindmeet bereikte (1.11) kregen de tijdopnemers het gedurende het volgende uur behoorlijk warm. Lopers en stappers werden op applaus onthaald. We noteerden natuurlijk weer de onvermijdelijke grapjassen die vanuit Mechelen kwamen gewandeld met een bak bier tussen zich in. Ze zongen de geluidsversterking naar de achtergrond.

Het moet zowat elf uur geweest zijn, toen de laatste deelnemer eindelijk de computerboys van hun taak verlost. Het feest liep dan al naar zijn einde, en de zaal zag er uit als de velden rond Torhout-Werchter op een dag in juli. Maar niemand die daarover zeurde.

Jan Provoost

van mening dat de combinatie 'assistent repetitor' niet kan. Zeker niet als het vakken betreft die je zelf begeleidt, omdat je dan informatie hebt over examenvragen. Gelieve dit standpunt niet te interpreteren als "Er zijn assistenten die repetitor spelen. Daarbij zouden examenvragen betrokken kunnen zijn, onder welke vorm dan ook".

Luc Lauwers
Monitoraat ETEW

Nvdr: *Werkkolleges hebben de bedoeling de (teoretische) hoorkolleges verder uit te diepen. Die werkkolleges zijn meestal stof voor de eksamens, ook binnen de fakulteit ETEW. Naast de werkkolleges zijn er voor de eerste kandidatuur monitoraatsoefeningen. Binnen ETEW vallen werkkolleges en monitoraat echter samen... en dus doceert het monitoraat examenstof.*

Een koördinator voor het volledige monitoraat bestaat niet in ETEW. De 'koördinatoren' die er voor de afzonderlijke vakken zijn, wisselen ongeveer om de twee jaar. Van continuïteit, waarover het artikel sprak, is er dus eigenlijk geen sprake.

Repetitoraat (2)

Ik zou even willen reageren op uw uitgebreide reportage van vorige week over het repetitoraat.

U begrijpt blijkbaar niet goed waarom TW een uitzondering vormen op de

regel dat de meest begode studenten een repetitor onder de arm nemen, vooral in economie en rechten.

Ik denk dat hiervoor een duidelijke dubbele reden is. Enerzijds zitten in deze richtingen een aantal studenten die misschien niet voldoende begaafd zijn, maar toch kost wat kost een (commercieel gericht) diploma moeten hebben, omdat papa met zijn relaties dan wel een job heeft. Om dit eventueel tekort aan aanleg te compenseren gaan ze dus maar naar de repetitor. Ze zouden natuurlijk ook TW kunnen studeren, maar daar is de wiskunde misschien wat zwaar (dit is natuurlijk ook zo voor handelsingenieur maar veel minder in bv. zuivere economie) en er is ook nog dat dekselse ingangsexamen.

Anderzijds beschikken we in TW over een uitstekend monitoraat. Hoewel er ook zowat 600 eerste-kenners zijn, is individuele begeleiding geen utopie, maar realiteit. Dat dit veel efficiënter is dan groepsessies hoeft geen betoog; je hoeft je niet te schamen voor je onkunde en een stuk uitleg herhalen kan ook al, zonder dat een groep medestudenten geërgerd op de klok moeten zitten kijken. En dat is niet alles.

Aan onze faculteit is de mentaliteit van de monitoren en/of assistenten zeker niet die van Dhr. Florizoone en Co.

Zo mocht ik zelf in eerste kan, wegens gebrek aan monitoraatsuren, na de uren komen voor de hoofdvakken... gratis natuurlijk! Voor 'programmeren' bvb. is er geen monitoraat, maar de assistenten waren altijd bereid tot wat extra uitleg in hun bureau, en ik zie geen reden waarom dit voor de andere vakken niet zo zou zijn. Er is ook nog een prof die, bij afwezigheid van een monitoraat voor zijn vak, zelf regelmatig uitlegssessies organiseert voor dringende vragen. Ook voor andere vakken gebeurde dit reeds, wanneer het monitoraat overbezet was. Het lijkt me tenslotte evident dat indien monitoren ook repetitoren zijn, een slechte werking van het monitoraat verzekerd is: ze hebben er immers alle belang bij.

Robrecht Tas
2de kan TW

UITSLAG MARATON

DE EERSTE VIJF LOPERS

Mechelen Antwerpen

Bart Cuypers (01:11:29)	(02:46:55) Johan Claessens
Marc Van De Mierop (01:13:11)	(02:49:57) Jef Abbel
Bert Pauwels (01:14:36)	(02:52:49) Etienne Van Wambeke
Wim Wouters (01:15:25)	(02:54:56) René Melis
Stijn Kenis (01:15:46)	(02:57:34) Peter Kotal



Veto, jaargang 15 nr. 7 dd. 7 november 1988

Redaktieadres: 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven (016/22.44.38)

Hoofdredactie: Erik Paredis

Redaktiesekretaris: Carla Rosseels

Redactie: Johan Reyniers, Jan Van der Linden

Doka: Hendrik Delagranghe, Peter Galbusera, Jan Van de Velde

Lay-out en vormgeving: Katrien Callens, Luc Janssens, Erik Paredis,

Johan Reyniers, Carla Rosseels, Jan Van der Linden, snelle

Claudia Van de Velde

Tekeningen: Pipo, Urbis

Medewerkers: Bruno Bosteels, Katrien Callens, Bart De Lepeleire,

Ann De Preter, Frederik De Preter, Bart Dobbelaere, Koen Elst, Luc Janssens,

Benoit Lannoo, Jan Provoost, Tom Ysebaert

Eindredactie: Carla Rosseels

Oplage: 8000 eksemplaren

Zetwerk: Alfaset Leuven

Drukkerij: Rotatyp Brussel

Abonnementen: Studenten: 250,-; niet-studenten: 300,-; steun vanaf 600,-; over

te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Agenda en Ad Valvas: ten laatste donderdag voor verschijnen om 14.00 uur op

het redaktieadres bezorgen

Redaktievergadering: iedere vrijdagmiddag om 15.00 uur



Plakken verboden

Politici plakken zolang de verkiezingsstrijd duurt.

Veto plakt langer: onze stickers blijven hangen, jaar in jaar uit. Bij nacht en ontij. In voorspoed en in bange dagen. En daar zijn wij fier op.



Studentenvertegenwoordiging in de POK

Meer doen dan de profffen achterna hollen

W e zijn al een maand ver in een nieuw academiejaar en intussen hebben de meeste studiejaren hun vertegenwoordigers in de Permanente Onderwijscommissies (POK's) verkozen. Een paar frisse koppen, die alvast het lef hadden hun vinger op te steken, zich aldus kandidaat te stellen, zich in het beste geval ook te laten verkiezen boven de luttele tegenkandidaten, en die zich nu een paar maal met enkele assistenten en hun profffen in een lokaaltje zullen laten opsluiten om te vergaderen. Eén van Leuvens hardnekkigste kwalen: de vergaderwoede. Want wat baat het eigenlijk, al die vergaderingen?

De POK's zijn in feite adviserende vergaderingen. Ze adviseren de Fakulteitsraden of Instituutraden (de hoogste beslissingsorganen van Fakulteiten of Instituten) in alle materies die iets met het onderwijs te maken hebben. Al moet er direct aan toegevoegd worden dat niet in alle studierichtingen Permanente Onderwijscommissies bestaan. Bij de ekonomen bijvoorbeeld wordt alleen op de Departementen over het verstrekte onderwijs gedebatteerd.

De Permanente Onderwijscommissies zijn in het leven geroepen vanuit de filosofie dat onderwijsmateries best op voorhand eens besproken worden door de mensen die er het nauwst bij betrokken zijn: de profffen van de eigen studierichting, enkele assistenten, en enkele studentenvertegenwoordigers. Meteen is hier de sterkte én de zwakte van de studentenvertegenwoordiging in de POK's aangeduid. Omdat de discussies op POK's discussies op plaatselijk nivo zijn, valt er best wat te verwezenlijken. Ook de andere fracties op de POK zijn zich daar meestal van bewust, en in het beste geval zet iedereen het beste beentje voor om via die Onderwijscommissie aan degelijke onderwijs te werken. Maar tegelijkertijd is de POK ook de vergadering waar de persoonlijke belangen van de professoren het gemakkelijkst met elkaar in botsing komen, en zoals verlamt voor je het weet de goede werking van zo'n commissie.

De concrete werking van een POK kan van geval tot geval wel eens grondig verschillen. Al is er één belangrijke konstante: de universitaire reglementen schrijven voor dat de vertegenwoordiging van het Akademisch Personeel (de profffen dus) in alle dergelijke vergaderingen minstens drie vijfde van de vergadering moet uitmaken. De resterende twee vijfde moeten dus verdeeld worden onder het Wetenschappelijk Personeel (de assistenten) en de studenten.

Dat betekent echter lang niet dat al die professoren naar de vergadering komen, of dat ze de hele vergadering uitzitten. Een voltallige studentendelegatie op elke vergadering is dus een absolute must. Want al wordt er op POK's, op Departementsraden of zelfs op Fakulteitsraden niet erg vaak gestemd, als de studentenvertegenwoordigers massaal aanwezig zijn en de profffen helemaal niet zo talrijk zijn, kan zelfs de inbreng van de studenten in de discussie al doorslaggevend zijn.

De kracht van een studentendelegatie in om het even welk orgaan van het medebeheer ligt sowieso in een gedegen inhoudelijke inbreng in de discussies. In een uitzonderlijk geval kan je al eens je slag halen door een stemming uit te lokken, of door een soort bondgenootschap met een paar profffen of assistenten te sluiten. Maar dat kan niet de regel zijn, want de tactiek die het meeste kans maakt is die van de inhoudelijke inbreng. Want vaak komen de andere fracties totaal onvoorbereid naar de vergadering: vele profffen grissen snel de uitnodiging en de agenda van hun bureau, en stappen gezwind op de vergadering af. "We zullen wel zien waar het vandaag over gaat."

Wil de studentendelegatie een POK doeltreffend werken, dan moet ze zich juist daarin van de andere delegaties onderscheiden. Een degelijke voorbereiding van de vergadering vereist voor eerst voorkennis van wat er besproken zal worden. Niet alleen moeten de studentenvertegenwoordigers ervoor

zorgen de agenda van de vergadering te kennen, bovendien kunnen ze best eens hun oor bij enkele profffen of assistenten te luisteren leggen, om ietwat in te zien in welke richting de discussie kan evolueren.

Die voorkennis is trouwens ook noodzakelijk om de studenten die men vertegenwoordigt in te kunnen lichten, en om naar het te verdedigen standpunt te kunnen polsen. Standpunten worden best op voorhand vastgelegd; improvisatie verzwakt de studenteninbreng. Als je improviseert loop je trouwens de kans verdeeldheid binnen de studentenfractie te veroorzaken, en er is niets wat de positie van de studenten op een vergadering meer kan schaden. Vertegenwoordigers van studenten hoeven het lang niet altijd met elkaar eens te zijn. Niets is vrijkender dan een fikse ruzie onder studentenvertegenwoordigers, maar daar h-even geen pottenkijkers bij toegelaten te worden.

De belangrijkste gespreksonderwerpen op POK's en dergelijke zijn de onderwijsprogramma's. Op Onderwijscommissies, Departementsraden en Fakulteitsraden moeten zowel de invoering van nieuwe programma's als de hervorming van oudere kurrikula uitvoerig besproken worden. Een ideaal moment om mee te denken aan de ideale organisatie van de eigen studierichting.

Om dat denkwerk enige kracht bij te zetten, doen de studenten er best aan de profffen in de discussie niet slaafs achterna te hollen. Het is best handig de discussie eerst totaal onafhankelijk van de voorstellen van de professoren in eigen kring te voeren, en uit dat denkwerk een kleine nota te destilleren.

Zo'n nota kan een middel zijn om de discussie langs de persoonlijke belangen die op zo'n vergadering meespelen heen te loodsen. Maar als dat niet lukt hoeven de studenten het niet bij zo'n eenmalige poging te laten. Als een POK bij een programmahervorming de persoonlijke grilletjes van docenten laat doorwegen, kan die zaak op een Fakulteitsraad andermaal aangekaart worden. En zelfs dat is niet de laatste mogelijkheid van de studenten. Programmahervormingen komen tenslotte op de Akademische Raad terecht. Ook daar worden via Kringraad vier studenten op afgestuurd, en als die op voorhand van gekonkeloef worden ingelicht, kunnen ook zij het studentenstandpunt nog eens beargmenten.

Vorig jaar is het debat over de studiebelasting op Akademische Raad trouwens besloten met de beslissing dat bij elk voorstel tot programmahervorming een schatting van de studiedruk moet steken. Aan de POK's dus om die studiedruk, via de vuistregels van de Dienst Universitair Onderwijs (DUO) te schatten. Bovendien is aan de POK's de mogelijkheid toegemeten DUO te vragen de studiedruk van een bestaand programma effectief te meten.

Nu op het vlak van studiedruk zoveel verantwoordelijkheid aan die 'plaatselijke' POK's is toegemeten, is het de taak van de 'plaatselijke' studentenvertegenwoordigers de POK's voortdurend op hun taak te wijzen. Is dat tevergeefs, dan kunnen de studentenvertegenwoordigers op Akademische Raad de oude stelling weer uit de kast halen dat beheersing van de studiedruk op het 'plaatselijk' nivo geen kans maakt, en dat de Onderwijsraad die taak dan maar op zich moet nemen.

Dergelijke vergaderingen houden zich trouwens niet alleen bezig met de studieprogramma's van onze opvolgers,

ook de konkretere problemen van de huidige studenten kunnen ter sprake komen. De inhoud van vakken of docerpraktijken zijn natuurlijk erg delicate punten, omdat men dan sommige profffen op de tenen kan trappen. En toch moeten ook dergelijke punten ter sprake kunnen komen.

Als studentenvertegenwoordigers vrezen voor hun eigen studieresultaten, kunnen ze de voorzitter van de POK, indien nodig zelfs de dekaan daarvan op de hoogte brengen. Het is de taak van die mensen op de eerlijke behandeling van de studentenvertegenwoordigers te waken, en als ze daar in publico et in concreto nog eens aan herinnerd worden, kunnen die mannen ook moeilijk anders.

Enmaal verzekerd van die bescherming, zijn de verkozen vergaderfraks natuurlijk de ideale advocaten voor alle mogelijke kleine probleempjes van hun kollega-studenten. Sommige POK's behandelen die kleine prulletjes (wijzingen

van een keuzevak, veranderen van promotor, aanvragen tot trissen of tot bis-zonder-lesvolgen) in bureauvergaderingen. Als bureauvergaderingen de discussies op de plenaire vergaderingen maar niet proberen te passeren. Ze vergaderen helaas zelden mét studenten-

vertegenwoordiger, maar dat kan, en waarom zou men daar trouwens niet op aandringen. Een vergaderingetje meer op minder, daar komt het voor een goede vertegenwoordiger niet meer op aan.

Benoit Lanno

TWEETALLEN VAN PROEF-PERSONEN GEVRAAGD

d.w.z. mensen die regelmatig met elkaar spreken. Dit voor een oordeelonderzoek dat plaatsvindt in de periode 14-18 nov. Duur van het onderzoek: ong. 2 uren Beloning: 600 BF per tweetal.

Inschrijving bij de receptie Psychologisch Instituut, Tiensestraat 102, alle dagen van 9u. tot 5u.



"De wereld is niet geïnteresseerd in de Amerikaanse democratie, maar wel in de Amerikaanse overloed." (Foto Hendrik Delagrangé)

Kiezen in Amerika

vervolg van p. 1

ingaan. Reagan zou de schulden nu gewoon op een volgende generatie afwentelen. Dukakis stelt als oplossing: besparen op defensie. Daar kun je niet onderuit, zegt Dukakis. En ik denk dat hij gelijk heeft. Ik denk trouwens dat wapenbeheersing een zaak van financiën zal worden. Russen en Amerikanen moeten de wapenwedloop afremmen, omdat ze die eenvoudig niet meer kunnen betalen.

"We komen uit een periode waarin ongeremde groei alle problemen oploste. Een aangroei van de bevolking zorgde voor een opleving van de economie wat dan weer de middelen verschafte om een sociaal beleid te voeren zonder de inkomens te moeten herverdelen. Reagan heeft nog op die groei-formule gespeeld maar het deficit onder controle te houden. Helaas is het tekort nu zo alarmerend groot geworden dat er andere oplossingen nodig zijn. Beide kandidaten zeggen dat de andere het tekort zal opdrijven. Dukakis omdat hij een spender zou zijn, Bush omdat hij de militaire uitgaven hoog wil houden."

Veto: Bush speelt ook de overnervendheid van Dukakis op het gebied van de internationale politiek uit. Is dat geïnteresseerd?

Hague: «Niemand kan op voorhand zeggen hoe een president in werkelijkheid zal handelen wanneer hij in het Witte Huis terecht komt. Er is een groot verschil tussen kampanjeretoriek en feitelijk beleid. Tijdens de campagne vormt zich een beeld van een kandidaat. Bush heeft het imago van een man die geen toegevingen zou doen aan de Russen. Dukakis geeft de indruk veel flexibel te zullen zijn. Nu ligt het eraan of de kiezer de Russen als

gevaarlijk beschouwt of dat hij onderhandelen als noodzakelijk ziet. Beide opvattingen krijgen vorm in het beeld van de kandidaten.»

Veto: Is de doorsnee-Amerikaan wel geïnteresseerd in buitenlandse politiek?

Hague: «Hij is zeker niet zo goed geïnformeerd als de Europeaan. Dat neemt niet weg dat internationale kwesties de publieke opinie sterk kunnen beroeren. Amerika is er zich van bewust dat het een vooraankomende rol in de wereldpolitiek speelt. Het land is betrokken bij Europa, het Midden-Oosten, Latijns-Amerika. Een controverste zaak is bijvoorbeeld Nicaragua. Het is merkwaardig dat een populaire president als Reagan het Congres er nooit heeft van kunnen overtuigen om het land aan te pakken op de manier die hij voorstond. De Vietnam-kater is nog niet helemaal verwerkt en ook over Grenada zijn de meningen verdeeld. Ik denk dat de Amerikanen door hebben dat je de democratie niet met de wapens kunt verspreiden. David Potter heeft ooit gezegd dat de wereld niet geïnteresseerd is in de Amerikaanse democratie maar wel in de Amerikaanse overloed. Een gedachte die ook aan de basis lag van de Vredesscel: probeer de levensstandaard van de mensen in bevriende landen op te voeren in plaats van democratie en kapitalisme te preken.»

Veto: We hebben de laatste jaren een opvallende demente gekend. Die hebben we voornamelijk aan Mikhail Gorbatsjov te danken. Probeer Bush het niet zo voor te stellen dat het deels zijn verdienste is?

Hague: «Dat is weer kampagnetaal, je moet dat met een korreltje zout nemen. De Republikeinen zeggen twee - funda-

menteel tegenstrijdige - dingen. Enerzijds beweren ze dat ze de vrede iets dichterbij hebben gebracht en aan de andere kant verzekeren ze dat ze de Sovjets hard zullen blijven aanpakken. Het is mogelijk dat die ambiguïteit in de Amerikaanse politiek ingebakken zit. Nixon was het voorbeeld van Richard Nixon. Wie had ooit durven denken dat net die man naar China zou trekken? Op dat vlak zitten de Republikeinen in een betere positie. Als een Demokraat een verdrag zou verdedigen dat een drastische wapenvermindering inhoudt, dan schreeuwen de Republikeinen - traditie neel de hardliners - dat hij de V.S. uitverkoopt aan de Sovjets. Als een Republikeinse president hetzelfde voorstel hoor je niemand protesteren. Bij de stemming van het INF-verdrag waren alleen de rechtse Republikeinen er tegen gekant. Het centrum van de partij stond achter zijn president en de volledige Democratische oppositie was ook pro. Zo kom je aan de vereiste tweederde meerderheid. In die zin heeft Bush betere troeven in handen om een geslaagd wapenbeheersingsbeleid te voeren. Dukakis zou tegen een Republikeins blok moeten opteren waarbij dan ook nog de conservatieve Demokraten zouden aansluiten. Partijtrouw is geen onwrikbaar gegeven in de Amerikaanse politiek. Ook in andere kwesties stemmen bepaalde fracties wel 's met de tegenpartij mee. Je hebt liberale Republikeinen - niet veel - en behoudgezinde Demokraten en die volgen dikwijls meer hun opvatting dan hun partij. Wie echter te veel en te opvallend dissident stemt wordt uit alle parlementaire commissies geweerd, wat electoraal bijzonder schadelijk is.»

Veto: Ten slotte: wie gaat er winnen?

Hague: «(zucht) Ik ben bang dat het Bush zal worden.»

Jan Provoost
Tom Ysebaert

Scheutist en China-duider Joseph Spae

"Ik drink niet zomaar alle propaganda op"

In vorige Veto's kon je merken dat China en Japan de laatste tijd nogal in het zonnetje staan. Het eindigt niet: op zoek naar enige duiding bij de aktualiteit in het Verre Oosten kwamen we terecht bij iemand die 'het weten kan'. De bejaarde scheutist en Morgenland-veteraan pater Joseph Spae werkte in zijn jonge jaren in China, maar verbleef vanaf 1938 in Japan: als student, als kampgevangene en als missionaris, tot hij in 1972 werd teruggeroepen om verschillende oekumenische taken op zich te nemen. Eenmaal op rust gesteld keerde Spae terug tot zijn eerste liefde: China. Vandaag is hij de uitgever van een merkwaardig eenmanschrift, *China Update* (CUP), dat nogal gezaghebbend schijnt te zijn.

Veto: Wat brengt een man van vijfenzeventig ertoe een eenmanschrift op te starten?

Spae: «Mijn leven is voorbij. Al wat ik nog wil doen, is de waarheid zeggen. Ik gebruik mijn grondige klassieke opleiding en mijn halve eeuw ervaring met het Oosten om de Chinese aktualiteit op een kritische manier bekend te maken. Elk jaar publiceer ik een Digest over de Kerk in China. En andere boeken, zoals dit hier, uit 1980: 'Buddhist-Christian Empathy'. Vier keer per jaar geef ik mijn tijdschrift uit. Ik bericht over alles wat het leven van het Chinese volk beïnvloedt, behalve over het leger. Daarvoor heb ik geen interesse, en ik wil ook niet voor spion doorgaan.»

«Enkele vaste onderwerpen zijn de Kerk in China, het bevolkingsprobleem en de daarmee samenhangende inbreuken op de mensenrechten. Ik bedoel de miljoenen gedwongen abortussen en het massale doden van meisjes direct na de geboorte. Telkens wijd ik ook een tiental bladzijden (van de tachtig) aan Tibet. Ik heb zelf Tibetaans gestudeerd en ben bevriend met de Dalai Lama. In elk nummer geef ik de laatste informatie, zo objectief als maar mogelijk is. Ik geef voor elk feit mijn bronnen. En ik ben zeer goed geïnformeerd, ik krijg elke maand nieuws uit minstens duizend informatielijnen. Ik heb geen illuzies over de invloed die CUP kan hebben, maar ook niet de illusie dat het helemaal geen invloed zou hebben. Ik weet dat de

Chinezen, zoals de Japanners, wel degelijk luisteren naar faire kritiek uit het buitenland.»

Veto: De officiële Chinese berichtgeving is niet altijd bijzonder adequaat te noemen. Hoe springt u om met zulke bronnen?

Spae: «In dit vak leer je een bepaald soort hermeneutiek. Soms is dat: uit wat een officiële bron meldt, afleiden hoe de zaak alvast niet in mekaar zit. Je moet beoefenen wat de Chinezen *zheng ming* noemen (het 'rechtmaken van de benamingen'), het 'scherstellen van de begrippen', het tegendeel van Orwells 'Newspeak'. Bijvoorbeeld: is er godsdienstvrijheid in China? Natuurlijk, lees artikel 36 van de Grondwet. In werkelijkheid echter betekent dat, dat je vrij bent om te geloven wat de staat je toestaat te geloven, en dat je die religieuze leiders mag volgen die door de staat zijn aangesteld.»

«Mijn bezwaar tegen de meeste krantenberichten is al die anti-*zhengming*. Je hebt hier maar weinig kans om de waarheid te horen. Een krant als De Standaard is daarvoor te pro-China, om redenen die alleen haar redaktie bekend zijn. Maar mij heeft men nog nooit op een fout betrapt. Onlangs kreeg ik nog gelukwensen van de Sovjet-ambassade, ze hebben gezien dat ik niet zomaar alle propaganda opdrukt.»

Veto: Hoe zit het met de Chinese glasnost, of toumingdu?



KWISTAX - De organisatie van de Kwistaxrace kreeg dit jaar met heel wat problemen af te rekenen: een publiciteitsgele Radio Sinjaal, verbod om het Hogeschoolplein te gebruiken en op de koop toe een gestolen Kwistax. Maar alles lijkt op zijn potjes terecht te komen. Volgende week in Veto. (Foto archief)

Spae: «Dat is een term die alleen gebruikt wordt in berichtgeving over de Russische glasnost. In de Volksrepubliek is dat niet aan de orde.»

Veto: Toch zeiden Chinezen na een bezoek aan de Sovjetunie dat ze de hervormingen daar maar mager vonden in vergelijking met wat in China de laatste jaren gebeurd is.

Spae: «Tja, het is nu veel beter dan tijdens de Culturele Revolutie. Maar dat was dan ook een absoluut dieptepunt. Er is wel onloochenbaar een perestrojka bezig, een economische liberalisering, maar de regering moet oppassen dat die de bevolking niet tegen haar opzet. Want het gaat economisch zeer slecht. In veel sectoren valt de productie stil omdat de koopkracht allesbehalve toeneemt. Daarom dat Zhao Ziyang, de voortreker van de hervormingen, recent bijna uit de top gestoten werd. In Sichuan is er een kleine boerenopstand geweest. Veel boeren waren van graanteelt op varkenskweek overgeschakeld, zo'n nieuwigheid om meer geld te verdienen. Maar door de inflatie hebben de mensen geen geld om dat varkensvlees te kopen, en nu ligt het daar massaal te rotten.»

Minderheden

Veto: In China zijn er nogal wa minderheden, en die roeren zich wel eens een keer. Hoe ernstig schat u zulke problemen?

Spae: «Er zijn ten eerste de Oeigoeren en de Kazachen in Oost-Turkistan of Xinjiang. Nomaden die moeilijk te controleren zijn. Er is daar een opstand bezig. Dat het een zeer ernstige crisis betreft, mag afgeleid worden uit het feit dat premier Li Peng zelf in een rede bedreigd heeft met militaire onderdrukking van de onlusten. Officieel garandeert China de godsdienstvrijheid en de eigenheid van de Turkestaanse moslims. Maar de Chinese inwijkelingen vormt er al achtenveertig procent van de bevolking.»

Veto: 'Beijing Review' loغنstraft met cijfers dat er massale Chinese inwijking in de gebieden van de minderheden plaatsvindt.

Spae: «Dat zijn leugens. Je komt daar overal Chinezen tegen. Ik heb gesproken aan de universiteit van Urumqi. Die is daar zogezegd om de Turkestaanse cultuur vooruit te helpen. Maar daar wordt alleen Chinees gesproken, en als tweede taal wordt er Engels geleerd. In Lhasa, de hoofdstad van Tibet, zit het vol Chinezen. Ik ben ook in Binnen-Mongolie geweest: ik heb daar misschien tien Mongolen gezien. Nu, die Mongolen kunnen ook moeilijk heel talrijk worden, ze hebben daar problemen met ziekten zoals syfilis. Nomaden, weet je wel. En dat komt China wel goed uit. Al die gebieden worden verchineest, zoals dat met Mandsoerje gebeurd is. Er zijn nog maar tweeduizend mensen over die

Mandsjoer spreken.»

«Het gebied dat mij het meest interesseert, is Tibet, en de volkenmoord daar. En met Tibet bedoel ik niet alleen wat nu op landkaarten zo genoemd wordt, in het Chinees *Xizang* ('West-Tibet'), maar ook de stukken die er afgeknipt zijn en bij de andere provincies gevoegd.»

Veto: U hebt zelf mee de dialoog tussen de Kerk en het boeddhisme op gang gebracht. Zijn er vroeger niet veel wrijvingen geweest tussen boeddhisme en kristelijke missionarissen, bijvoorbeeld in Sri Lanka en in Japan?

Spae: «De conflicten in Sri Lanka waren niet van religieuze maar van politieke aard. Wie een baan wou in de koloniale administratie, moest zich tot het kristendom bekeren. Het protestantisme in dat geval. In Japan heeft geen missiewrevel bestaan, althans niet van boeddhistische zijde. Wel vanwege de nationalistische Sjinto-religie. Die heeft zich na 1900 zelfs tegen het 'uitheemse' boeddhisme gekeerd, terwijl tot dan toe een Sjinto-priester vaak tegelijk ook boeddhistisch monnik was. Duizenden tempels hebben ze toen verwoest.»

«Er is een bijzonder sterke empathie tussen kristendom en boeddhisme. Niet zozeer een intellectuele, maar een gevoelsmatige verwantschap. Vooral met de devotievolle Mahajana-strekkingen, zoals het 'Zaiver Land'-boeddhisme. Die hebben net als het kristendom de idee van 'bevrijding door de Ander', niet door de eigen inspanning op zich. Ik heb gewerkt op het Vatikaans bureau voor de betrekkingen met de andere religies, en ik moet zeggen: met het boeddhisme hebben we de meest hartelijke en vruchtbare relatie.»

«Er zijn brokken waarheid in alle godsdiensten. Maar je kan niet overal het aksent op leggen, daarom worden sommige waarden in de ene godsdienst meer geartikuleerd dan in de andere. Ik vind het boeddhisme de meest hoogstaande van alle religies. Wat niet strijdig is met het feit dat ik katholiek priester ben.»

Veto: De verhoudingen tussen het Vatikaan en de Chinese katholieken schijnen nogal eens gespannen te zijn.

Spae: «Het is onjuist te spreken van een konflikt tussen Rome en de Chinese katholieken. Vijfennegentig procent van hen behoort niet toe de door de staat opgelegde, Rome-vijandige 'Patriotische Kerk'. En ook binnen die Kerk zijn er weinigen die er met hun hart toe behoren. Ik heb het Vatikaan daarvan kunnen overtuigen. Ook de regering in Beijing heeft geen vertrouwen in die patriotische katholieken. Want zonder de dreiging van sankties zouden die de banden met de Wereldkerk wel herstellen.»

«Het uiterlijk heeft niets te maken met het innerlijk, dat is typisch Chinees. Wat wij liegen noemen, is voor de Chinees een kwestie van modus vivendi met de

overmacht, redden wat je kunt redden. Iedereen weet dan wel hoeveel je meent van wat je zegt. Wie je dan ernstig neemt, spreidt alleen zijn naïviteit ten toon. Monseigneur Casaroli zei onlangs over bisschop Jin (bekend uit een eerder Veto-vraaggesprek): die man zegt een ding en bedoelt er een ander. Betekent dat dat hij liegt? Het betekent vooral dat hij een Chinees is.»

Hirohito

Veto: Hoe staat u tegenover keizer Hirohito? Nu men zijn dood aankondigt, wordt hij door enkele schrijvers en kranten de 'Japanse Hitler' genoemd.

Spae: «Die man heeft mijn leven gered.»

Veto: Maar hebt u niet op zijn bevel in het kamp gezeten?

Spae: «In 1941, twee maanden voor ik in Kyoto mijn doktoraat zou behalen, zijn soldaten mij komen arresteren: 'U hoeft geen boeken mee te nemen, we hebben opdracht u dood te schieten.' Mijn professoren zijn tevergeefs voor mij gaan pleiten. Ik heb toen drie jaar en acht maanden in het concentratiekamp gezeten. In 1945 waren wij ten dode opgeschreven, en dat niet alleen omdat wij ondervoed waren, maar de Amerikaanse soldaten hadden bevel om te doden als de Amerikanen in Japan zouden landen. Voor het zover kwam, gaf Hirohito bevel de wapens neer te leggen.»

«Wie spreekt van de 'Japanse Hitler', begrijpt niets van de macht en onmacht van de keizer. Hirohito heeft alles gedaan wat juist is. Het was de legertop die oorlog wou, tegen de wil van de keizer. En van de marine, want die dachten dat ze het uiteindelijk niet konden halen. Het leger had Mandsoerje veroverd, bijna zonder verliezen. En toen dacht het dat het heel Zuid- en Oost-Azie kon veroveren. Het won in China alle veldslagen, maar verloor de oorlog. Toen de Japanners in 1941 Pearl Harbour aanvielen, hadden ze niet gedacht dat ze zouden winnen, maar tot hun verrassing vonden ze de Amerikanen totaal onvoorbered. Toen kon ook de marine zich niet meer aan de totale oorlog onttrekken. Met het voorspelde gevolg: na enige maanden begon de Amerikaanse opmars, eiland na eiland.»

«De keizer was de gevangene van het leger. Toen Hirohito zijn kapitulatie-rede uitsprak, was het nog helemaal niet zeker dat het leger zou gehoorzamen. Het heeft geprobeerd de uitzending op de radio te beletten. De geluidsband met de rede moest het paleis uit gesmokkeld worden, en vele paleiswachten zijn ervoor gesneuveld. Eens de bevolking de rede gehoord had, keerde ze zich tegen het leger. De beëindiging van de oorlog is mede aan Hirohito te danken.»

Koen Elst

China Update is verkrijgbaar bij: Joseph Spae in de Dennenlaan 8, 3031 Oud-Heverlee.



de Gnorgl, 150 frank.

• Wo 9/11 om 20.00 u.: Optreden "Venus Juices", in de Gnorgl, ink. gratis. Om 18.00 u.: Met de bus naar Anderlecht-KV Mechelen, vertrek aan de fakbar, 500/550 frank.

Psychologische Kring

• Ma 7/11 om 14.00 u.: Tappersinstructie in de Shrink.

• Di 8/11 om 21.00 u.: Raad van Beheer in de Shrink.

• Wo 9/11 om 21.00 u.: Prijzige Avond, natuurlijk ook in de Shrink, ink. gratis.

Alfa

• Do 10/11 om 14.00 u.: Rouwstoet bij begrafenis van Levens verleden (Ladeuzeplein), deelname gevraagd, vertrek ingang L & W.

Ekonomika

• Ma 7/11 om 18.00 u.: Voetbalwedstrijd profren-president, op het kunstgrassterren van het Sportok, gratis.

• Di 8/11 om 21.00 u.: Schaats-TD op de Schaatsbaan Pirouette in Haasrode, ink. 70/100/120.

• Wo 9/11 om 20.00 u.: Bestuursvergadering in de Bar. Om 22.00 u.: eerste ik EW-TD in de Eagles, ink. 50/70.

• Do 10/11 om 14.00 u.: Afsaat van de Dijke, vertrek aan de bar, 100 fr.

Historia

• Di 8/11 om 22.00 u.: Doop-TD in zaal Isol.

LBK

• Di 8/11 om 19.00 u.: Brughelavond in

VRG

• Di 8/11 om 20.00 u.: American Election Night rond de Amerikaanse presidentsverkiezingen, met rechtstreekse ontvangst van verslaggeving Amerikaanse TV-stations, lezingen en debatten met o.a. De Clercq en Timdriens, in Hall Nieuwe Valk (org. ism KIB).

VTK

• Ma 7/11 om 19.45 u.: Film 'Slam Dance' (Wayne Waag) met Tom Hulce in de hoofdrol, en voorfilmpjes, in Alma III, ink. 50 (met Alma-schotel inbegrepen 120 fr)

• Di 8/11 om 22.00 u.: Doop-TD in zaal Thier, Tervuursevest, ink. 70. Tussen 14.00 en 18.00 u.: Campir in het Arenberg kasteel, ink. gratis.

• Wo 9/11 tussen 10.00 en 18.00 u.: Compir in het Arenberg kasteel, ink. gratis; om 14.00 u.: Bedrijvospel.

De Nederlandse pers had het ooit over de 'guerrillamentaliteit' van Monika van Paemel'. Het is niet moeilijk te achterhalen waarom: deze schrijfster staat met beide voeten op de grond en geeft een geprofileerde visie op de maatschappij die haar omringt. Vooral de man-vrouwrelatie en de macht van de 'heren', waarmee ze niet alle mannen bedoelt maar wel de orde van staatskundigen, geestelijken, artsen, onderwijzers en niet te vergeten de vaders en de grootvaders die uit naam van hun functie hun macht misbruiken, staan in de kijker. Deze thema's komen ook uitvoerig aan bod in 'De Vermaledijde Vaders', een roman waarvoor ze in 1987 de Staatsprijs voor proza heeft gekregen. Men noemt Monika van Paemel wel eens een schrijfster in het spoor van Louis Paul Boon, en was het niet juist hij die het had over 'de mensen een geweten schoppen'. Is dat ook iets wat zij wil doen?

Monika van Paemel: «Voor dat engagement kies ik niet echt bewust. Het ligt eerder in mijn geartheid. Als ik niet zou schrijven, zou ik dat engagement waarschijnlijk op een andere manier uildrukken. Maar ik schrijf en je schrijft zoals je bent. Wanneer je intensief met bepaalde dingen bezig bent, dan leidt dat al snel tot een bewuste stellingname.»

«In de jaren '60 is er veel geleuterd over engagement in de literatuur. Maar dat werd toen veel te eenzijdig opgevat, louter politiek. Naast schrijver ben ik ook een lezer. Als lezer verwacht ik meer van literatuur dan dat het geldijk enkelvoudig is. Er moet iets gedaan worden met taal. Wanneer ik iets lees, wil ik de stem van de schrijver horen. De schrijver achter het boek moet voor iets staan.»

«Op dit ogenblik ben ik bijvoorbeeld Dr. Faustus van Thomas Mann aan het lezen. Het hoofddoel van het boek is de mogelijkheid om een kunstenaar te koppelen. In dat ene boek zit het hele Duitsland van de jaren '40 vervat. Dat boek zal over 50 jaar nog interessant zijn, want het heeft zijn eigen historische periode overstegen. Dat is ook een duidelijke vorm van engagement. Thomas Mann heeft in dat boek de hele 'Duitse ziekte' geanalyseerd en daardoor heeft hij iets gedaan voor z'n eigen mensen, waarvan de waarde nog steeds niet in te schatten is.»

Veto: 'De Vermaledijde Vaders' bevat ook een dergelijke historische dimensie. In de literaire kritiek sprak men zelfs over het 'veelzeggende tijdsbeeld' dat de roman biedt. Wou u op die manier ook iets doen voor uw eigen mensen?

Monika van Paemel: «Ik denk natuurlijk niet - dat zou ook erg pretentius zijn - in termen van 'iets doen voor je volk'. Ik probeer wel een zekere dimensie in mijn werk naar voren te brengen. Als je niet weet waar je vandaan komt, dan weet je ook niet waar je naartoe gaat. Ik probeer het individu altijd in een omgeving te plaatsen: je hangt niet zomaar

Monika van Paemel over geëngageerde literatuur

“Wanneer ik ook nog zwart zou zijn en lesbisch, dan was het volmaakt”



ergens te bengelen met je gevoelsleven. Je behoort tot een tijd, of je dat wil of niet. Ik persoonlijk behoort tot een bepaald taalgebied, ik ben een vrouw... Dat zijn allemaal elementen die je bepalen en als je niet oppast beperken die je ook. Als auteur kan je in het creatieve moment die beperkingen overstijgen. In 'De Vermaledijde Vaders' bijvoorbeeld probeer ik een evokatie te geven van de herkomst van het geweld en de manier waarop het zich aan ons manifesteert, maar ook de eigen geschiedenis van individuen, van Vlaanderen en Europa geef ik weer: op die manier toek ik aan hoe mensen verwenen zitten in het machtsysteem zonder dat ze zelf beseffen wat er met hen gebeurt.»

Veto: Wil u uw lezers via uw boek daarvan bewust maken?

Monika van Paemel: «Zo werkt dat niet. Met een boek kun je geen revolutie veroorzaken. Ik ben er wel van overtuigd dat literatuur mensen verandert, maar je kan niet in machtsystemen denken: 'daarmee ga ik dat doen'. Dat is politiek, geen literatuur.»

Veto: In uw boeken experimenteert u ook met taal en stijl. Ook dat is voor u een vorm van engagement.

Monika van Paemel: «Ja. Dat vind ik de grootste vorm van engagement. Literatuur heeft te maken met de tijd waarin het gemaakt wordt. De traditionele roman is een 19de-eeuws genre: een verhaal in een eenvoudige stijl met een lineaire structuur. Dat komt overeen met het statische wereldbeeld van die tijd. Ondertussen hebben we echter al lang geen statisch wereldbeeld meer. De wereld is veranderd en dat heeft ook z'n invloed op de kunst. In de literatuur gaat dat wel trager dan in de andere kunstakten, want van zodra die je aan taal sleutel, sleutel je aan de zekerheden van mensen.»

«Bepaalde onderwerpen laten zich ook alleen zo schrijven en niet anders. In 'De Vermaledijde Vaders' bijvoorbeeld komt een verhaal voor van een vrouw die zelfmoord gepleegd heeft. Ik heb dat zeven keer opnieuw geschreven, voor ik er tevreden mee was. Je kan daar een heel traditioneel, mooi verhaal over schrijven, maar door het op een andere manier te doen maak je de lezer meer betrokken bij je verhaal. Het stuk bestaat uit korte onpersoonlijke zinnen die als een lawine over je heen vallen. Er wordt nergens een naam genoemd. Het lijkt heel onpersoonlijk, maar door het zo algemeen te maken kan het heel dicht bij de lezer komen, het infiltrateert als het ware.»

Veto: Kan kunst op die manier een sterkere werking op de lezer uitoefenen dan een politiek pamflet of een kou-

mentaire over zelfmoord dat zou kunnen?

Monika van Paemel: «Dat denk ik wel, of tenminste: zo werkt het toch bij mij. Wanneer het element kunst meespeelt, dan is het element ontroering veel eerlijker en intenser. Neem nu het voorbeeld van de Viëtnam-veteranen: een film als 'The Deer Hunter' doet je meer meeleven met de persoonlijke drama's van deze mensen dan een documentaire. Literatuur doet dat ook. De ontroering is groter omdat je er persoonlijker bij betrokken wordt.»

Veto: Anderzijds is het ook zo dat het autobiografische element de lezer vaak een kick geeft. Wijst dat niet eerder in de andere richting?

Monika van Paemel: «Dat autobiografische is in ieder geval iets wat de mensen graag hebben. Ze verwarran ook constant de termen 'echt' en 'waar'. In 'De Vermaledijde Vaders' komen ook gebeurtenissen voor die echt gebeurd zijn, zoals het uitmoorden van het dorp Vinck in de tweede wereldoorlog bijvoorbeeld. Maar ik heb dat gegeven literair verwerkt. De mensen raken daardoor in verwarring. Dat is een tekort aan leescultuur. De waarde van een literaire tekst is dat hij echt is: hij hoeft niet waar te zijn. Het is zoals Boon zei: "Je liegt de waarheid." Met film heeft men veel minder moeite: men beseft zeer goed dat er slechts 'rollen' gespeeld worden, maar toch gelooft men voor de duur van de film dat het echt is. Eén van de oorzaken daarvan is dat de beeldcultuur Vlaanderen bereikt heeft, vooraleer er zich een fatsoenlijke leescultuur heeft kunnen ontwikkelen.»

Veto: Er is ook een gevaar verbonden aan geëngageerde literatuur: het literaire kan op de achtergrond verdwijnen, terwijl het pamflettaire gaat overheersen. Wordt u tijdens het schrijfproces met die grens gekonfronteerd?

Monika van Paemel: «Nee, bij het schrijven heb ik daar geen problemen mee. Ik heb vroeger wat journalistiek werk gedaan en daardoor heb ik het verschil heel duidelijk in mijn vingers. Ik heb vroeger ook veel werk verricht voor de vrouwenbeweging en ik kan me voorstellen dat ik ook nu nog een pamflet of een politieke tekst ten voordele van die beweging zou schrijven, maar dat is dan geen literatuur.»

«Die grensoverschrijding stelt geen problemen voor mij. In verband met 'De Vermaledijde Vaders' is er maar één probleem: als je iets wil bestrijden, loop je namelijk het gevaar dat je dezelfde middelen gaat gebruiken als diegene die je bestrijdt. Na een tijdje wordt je dan gelijk aan je tegenstanders. Als de vrouwenbeweging dezelfde middelen gebruikt als de 'heren', dan kom je

dat je zoveel water in je wijn moet doen dat je uiteindelijk alleen nog water overhoudt. Dezelfde methodes gebruiken, betekend dat je ook zo wordt; daar kun je niet buiten.»

Veto: Hoe moet dat dan in de politiek? Moeten de 'heren' ervan overtuigd worden dat de vrouwelijke aanpak toch beter is?

Monika van Paemel: «Als we de 'heren' willen overtuigen, dan zijn we over 200 jaar nog bezig, denk ik. Het is eigenlijk een veel individuelere kwestie. De arbeidersbeweging bijvoorbeeld was veel gemakkelijker te organiseren: daar gaat het om één groep met dezelfde sociaal-economische toestand. Vrouwen daarentegen zijn verdeeld per gezin, per man bijna. Dat maakt het veel moeilijker omdat ze emotioneel en vooral financieel vastzitten in een structuur die hen verdeelt.»

«Ik denk dat de enige mogelijkheid is dat alle vrouwen en mannen een zinvolle bezigheid vinden: dat moet niet altijd arbeid zijn, maar wel een bezigheid die boeiender is dan huishoudelijk werk. Ik kijk daar niet op neer, maar ook dat moet verdeeld worden. En dat zal in de toekomst nog meer moeten gebeuren, want één inkomen volstaat niet meer in onze huidige samenleving. Noodgedwongen zullen vrouwen meer buitenshuis gaan werken en noodgedwongen zal er ook een deel van de huishoudelijke taken gespreid moeten worden. Ik zie dat nu al steeds meer bij jonge mannen. Ze proberen nog wel verhalen te vertellen in plaats van de luiers te wassen, maar er is hoop voor de toekomst.»

Veto: Is er ook hoop voor het omgekeerde: dat vrouwen een deel van de verantwoordelijkheidsdragende functies van mannen overnemen?

Monika van Paemel: «Zeker, en op een meer natuurlijke manier, niet zo geforceerd. In het bedrijfsleven heb je nu op het middenplan al heel wat meer vrouwen dan vroeger, alleen op het hoogste plan komen ze bijna niet voor. Maar van zodra dat er drie vrouwen in een bedrijf mee aan de top staan en dat de verhouding 40-60 wordt, dan is die ban gebroken. Maar als éénling is het erg moeilijk: ik maak dat zelf nog regelmatig mee. Ik ben zelf de enige vrouwelijke redacteur van 'De Gids', en bovendien nog een Vlaamse. Als ik nu nog zwart was en lesbisch, dan was het volmaakt. Maar zoiets is bijzonder onaangenaam, want die hele entourage geeft blijk van een onevenwicht en die vrouw zal een deel van haar eigenheid moeten weggeven om toch goed te kunnen functioneren binnen dat geheel. Dat is een zeer ongelukkige situatie.»

«Maar het kan anders: ik heb de Staatsprijs voor Proza gekregen. De vorige vrouwelijke auteur die die prijs kreeg was Virginia Loveling in 1894. Dat zegt toch wel iets over de situatie. Op dit ogenblik zijn er meerdere Vlaamse schrijvers die goed werk leveren. Het gaat dus niet langer meer om één uitzondering die toevalsgewijze sukses heeft. Wat ook onzinig is, is het samen bespreken van "x aantal vrouwelijke auteurs". Men probeert het soms nog wel eens. Hoe idioot dat is, kun je zien door het vanuit de andere zijde te bekijken. Stel dat er een artikel zou verschijnen: vijf mannen schrijven een boek. Kompleet onzin, maar met vrouwen doet men dat wel.»

Veto: Ze doen het ook zelf. Onlangs verscheen er bijvoorbeeld nog het boek 'Vrouwentongen', een bundeling van verschillende vrouwelijke auteurs. Deze laatste klagen er vaak over, meestal aangevoerd door Kristien Hemmericks, dat ze genegeerd worden binnen de Nederlandse letteren en door hun vrouw-zijn minder aandacht krijgen dan hun kollega's 'mooie jonge Goden'. Is het anderzijds niet zo dat aandacht wel volgt, van zodra de kwaliteit er is?

Monika van Paemel: «Ik ben zelf al een tijdje bezig en ik denk dat de faktor vrouw-man er niet zoveel toe doet: het moet een goed geschreven boek zijn. En als het boek goed geschreven is, dan laat men het boek niet links liggen omdat de auteur gehandikt, een kleuring of een vrouw is. Ik kan me niet achteruitgesteld meer voelen, dat is onzin.»

Carla Rosseels
Katrien Callens



Veto: Om die herenmaatschappij af te bouwen mag men dus niet vervallen in dezelfde methodes. Hoe moet dat dan wel gebeuren?

Monika van Paemel: «Dat kun je niet doen met literatuur, denk ik (lacht). Met literatuur kan je alleen een zo goed mogelijk boek schrijven en hopen dat diegene die het leest er iets van opsteekt, zonder dat hij het misschien in de gaten heeft. In de werkelijkheid moet het gewoon gebeuren via een lange politieke strijd. Door toedoen van de vrouwenbeweging hebben we daar al een stuk van afgelegd en is er al heel wat veranderd in de manier waarop mannen en vrouwen met elkaar omgaan. Dat vind ik eigenlijk ook veel belangrijker dan vijf zetels in de kamer. Alhoewel die vijf zetels in de kamer er ook moeten zijn, want we zullen pas kunnen spreken van een zeker evenwicht als dat evenwicht ook vertaald wordt in structuren.»

Veto: Die vijf zetels zijn echter alleen te bereiken door je - tenminste gedeelteilijk - te konformeran aan het herengedrag.

Monika van Paemel: «Dat is inderdaad het probleem: wanneer je het spel moet meespelen en de hele partijtoestand moet doorlopen, dan is het gevaar groot

Boekhandel PEETERS
Bondgenotenlaan 153
B-3000 Leuven

Advertentie

De breuklijn tussen pamflet en literatuur Een kwestie van aksenten

Wie 's middags in de Alma gaat eten, komt soms handen tekort om al het hem toegestopte papier aan te nemen. Twee uitnodigingen voor een fuif, drie reclameblaadjes en een pamflet van Greenpeace of van het NSV. Lektuur voor tijdens de maaltijd en daarna gaat het de vuilnisbak in. Een pamflet is immers geen literatuur. Met literatuur wordt wat omzichtiger omgesproken; die belandt niet na één lektuur in de vuilnisbak. Die belandt in het boekenrek of bij De Slegte. Maar is die breuklijn tussen pamflet en literatuur wel zo gemakkelijk te trekken? Kunnen pamfletten dan geen literatuur zijn? En neigt sommige (geëngageerde) literatuur niet vaak naar de kant van het pamflet?

"Het is oorlog," zei Harry Mulisch in 1965, verwijzend naar Vietnam. "En in oorlogstijd moet men zich niet bezighouden met het schrijven van romans." Mulisch schreef dus reportages en pamfletten. Zijn bekendste werk uit die tijd is wellicht "Het woord bij de daad". Het is zijn getuigenis van de revolutie op Cuba. Het is tevens een erg anti-Amerikaans pamflet. Het boek kreeg als motto mee: "Arme pen, zonder geweer; arm geweer, zonder pen." Zo maakte Mulisch duidelijk dat hij zijn pen als een wapen wilde gebruiken. Zo maakte de romancier duidelijk dat hij een pamfletist wilde zijn. De kritiek had het dan ook moeilijk om het boek te plaatsen. In "Het Nieuwsblad van het Noorden" schreef Muller: "Dit is geen literatuur maar een politieke bejaidenis."

In zijn meest eerbekende betekenissen is een pamflet een korte, kritische tekst in brochurevorm over een actueel onderwerp. Het lijkt ver van de literatuur te staan. Het begrip 'literatuur' laat zich wel niet zo gemakkelijk definiëren, maar kenmerken als kort, kritisch en actueel verwacht men niet dadelijk in zo'n definitie - waarmee helemaal niet gezegd is dat literatuur niet kort, kritisch of actueel kan zijn. Het gaat hier echter om de wezenlijke kenmerken van literatuur. Die kenmerken worden eerder gezocht in het fiktieve karakter van literatuur en in het literaire taalgebruik: de meerzinnigheid, de expressiviteit, de symboliek... Voor Roman Jakobson is literatuur taal die in de eerste plaats de aandacht op zichzelf trekt. De taal heeft niet direct een pragmatisch nut, ze heeft een esthetische functie. "Krinkelende, winkelende waterding" heeft misschien weinig betekenis, maar het is wel mooi gezegd.

Een pamflet wil echter overtuigen. Greenpeace wil steun ontvangen voor zijn strijd tegen de zeehondsjacht. Amnesty International wil de lezer overtuigen van de wanoestanden in Zuid-Afrika. Pamfletisten zijn geëngageerde advocaten die een rekwestor tegen of een pleidooi voor iets houden. Men noemt pamfletten ook wel eens 'littérature d'idée'. In een pamflet verkondigt de schrijver zijn mening, zijn ideeën over een onderwerp. Hoe meer lezers hij van die mening kan overtuigen, hoe beter zijn pamflet is.

Kristelijk

Maar zit in literatuur dan geen idee, geen mening? Wil literatuur ook niet vaak overtuigen? Een taalvirtuoos als Guido Gezelle wilde toch zijn lezers overtuigen van en aanmanen tot de kristelijke waarden en idealen. Zeer duidelijk wordt deze overtuigingsdrang in de zogenaamde geëngageerde literatuur. Multatuli, bijvoorbeeld, schreef zijn 'Max Havelaar' om de toestand op Java aan te klagen. ("De Javaan wordt mishandeld!") Het was geëngageerde literatuur, gericht tegen de bestaande maatschappelijke ordening en het steunde de strijd van de onderdrukte klasse. De 'Max Havelaar' werd echter in de eerste plaats als literatuur ontvangen. Men vond het een mooi boekje en men ging vrijwel voorbij aan de boodschap. Misschien had Multatuli een stilistisch te uitmuntend boek geschreven. De stijl en de ingenieuze structuur van het boek plaatsten de boodschap op de achtergrond.

Literatuur staat dus zeker niet los van konatief taalgebruik. Ook literatuur wil de lezer vaak overtuigen of aanzetten tot iets. Anderzijds staat het pamflet ook niet los van stilistisch, taalgericht taalgebruik. Voor een pamfletschrijver is overtuigen belangrijk en een goede stijl kan daarbij helpen. Zoals een welluidende reklameslogan meer impact heeft, zo heeft een goed geschreven pamflet ook meer impact. De scheidslijn tussen pamflet en literatuur wordt zo nauwelijks wel erg vaag.

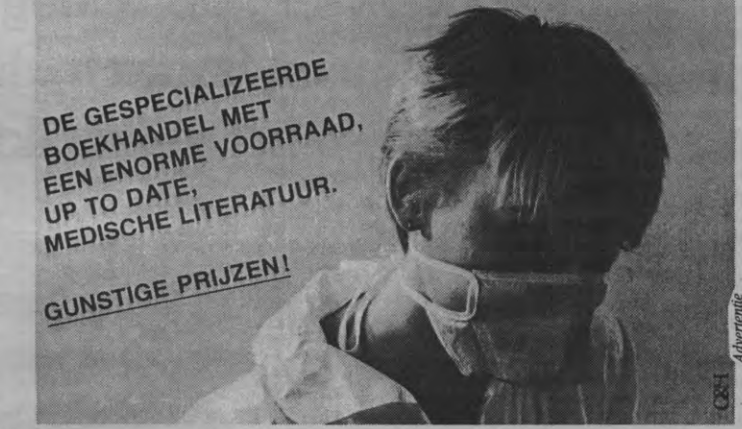
Een pamflet handelt over actuele gebeurtenissen, toestanden, personen. Die actualiteitsgebondenheid zorgt er echter voor dat een pamflet geen lang leven beschoren is. Wordt de gebeurtenis vergeten, dan wordt het pamflet vergeten. Toch overleven sommige pamfletten de actualiteit. Mulisch noemde "Het woord bij de daad" een "voorlopig boek". Verandert de situatie op Cuba, dan moet zijn boek veranderen of verouderen. Om de vraag of een kunstenaar dan geen eeuwige boeken moet schrijven, antwoordde hij: "Inderdaad, alleen de tijdelijkheid is eeuwig." Sommige pamfletten overleven de actualiteit omdat ze 'algemene waarheden' verkondigen of omdat ze maatschappelijk relevant blijven. Neem bijvoorbeeld een pamflet, geschreven tijdens de Amerikaanse burgeroorlog, tegen de slavernij en het daarmee verstrengelde racisme. Dat pamflet kan in tijden van Vlaams Blok-gezinde verkiezingsuitslagen weer erg actueel worden. Andere pamfletten overleven door de stijl en het talent van de pamfletschrijver.

En waar ligt de breuklijn nu nog? Pamfletten zijn soms stilistisch hoogstaande, van de actualiteit ontkoppelde geschriften. Anderzijds zijn literaire werken soms geëngageerde geschriften, verbonden met de tijdgeest. Het is wellicht een kwestie van aksenten. Bij een pamflet ligt het aksent op de impact en de actualiteit. Bij literatuur ligt het op de stijl, de fictie en de eeuwigheid. Men droomt ervan een onsterfelijk taalmonument te bouwen. Daartussen ligt een ruim overgangsgebied. En er kan naar hartelust gediskussieerd worden of Brecht's politieke gedichten nog literatuur zijn, of het socialisme Gorters talent versmachtte en of 'Het woord bij de daad' een roman of een pamflet is.

Bart Dobbeleare

FONTEYN MEDICAL BOOKS FOCHPLEIN 13 LEUVEN Tel. 20.29.44

DE GESPECIALIZEERDE
BOEKHANDEL MET
EEN ENORME VOORRAAD,
UP TO DATE,
MEDISCHE LITERAATUUR.
GUNSTIGE PRIJZEN!



Gevangenis aantekeningen van Wole Soyinka

Tot het merg op de muren zit

Wole Soyinka, Nobelprijswinnaar voor literatuur in 1986, is een geëngageerd schrijver. Dat heeft positieve en negatieve gevolgen. Voordelig is het aanzien dat zo'n schrijver geniet: het is waarachtig geen klein compliment als het geweten van een natie beschouwd te worden. Nadelig zijn de verplichtingen en risico's die engagement met zich meebrengt. Zo werd Soyinka in 1967 ten tijde van de zogenaamde 'Biafra-oorlog' zonder enige vorm van proces twee jaar opgesloten, waarvan vijftien maanden in eenzame opsluiting. In "Een man is dood" heeft hij het over de strijd die hij heeft moeten voeren om te overleven.

Soyinka citeert met instemming een lezersbrief die hij in een krant aantroef, afkomstig van een zekere George Mangakas. Deze zat min of meer gedurende dezelfde tijd als hij gevangen in Griekenland, als slachtoffer van de kolonels. Ook hij werd gekonfronteerd met eenzame opsluiting en het gevaar van totale ineenstorting die dit voor de gevangene met zich meebrengt: "De kwelling van het in de gevangenis zitten is heel veel meer, maar ook een intense behoefte om met je medemens van gedachten te wisselen. Het is een behoefte waarin je zo nu en dan stikt. Zelfverdediging. Daarom schrijf ik. Zo weet ik mijn geest in bedwang te houden. Als ik hem - los van de structuur van de geschreven gedachte - zijn gang laat gaan, schiet hij alle kanten op. Slaat hij vreemde, onheilspellende zijwegen in en brengt uiteindelijk monsters voort".

Biafra

"Een man is dood" gaat dus niet over de Biafra-oorlog. Er wordt slechts sporadisch iets gezegd over de concrete situatie uit die dagen: we komen slechts fluiden te weten over corruptie, machtsvertoon en het achterwege blijven van een algemene opstand. Dat is jammer, want het beetje informatie dat we krijgen is nogal verwardend. Een voorwoord zou dan ook zeer op zijn plaats geweest zijn. Ook om de persoon Soyinka te situeren: had hij werkelijk zoveel invloed dat hij een oorlog kon

tenghouden? We komen het niet te weten. Soyinka probeert een genocide te voorkomen door op te roepen tot een stopzetting van wapenleveringen aan alle delen van het land. Het regime is daar niet zo blij mee en besluit hem het zwijgen op te leggen. Alleen: Soyinka is beroemd, internationaal protest zou niet uitblijven. De zaak moet dus omzichtig worden aangepakt.

Eigenlijk is hij nooit met zoveel woorden gearresteerd. Op het bureau, waar hij geregeld heen moet om zijn paspoort op te vragen, komt een ambtenaar van de veiligheidsdienst hem onderwerpen. Hij moet blijven, zo heet het, om zijn standpunten uiteen te zetten. Soyinka weet wat de geheime politie werkelijk wil: namen van medestanders. Hij geeft die, maar alleen van personen die dood of in het buitenland zijn. De ondervragers krijgen dat al gauw door en hij wordt overgeplaatst naar een gevangenis.

Opstand

De omstandigheden in de gevangenis zijn erbarmelijk. Een poging tot opstand wordt in de kiem gesmoord en kort daarop wordt Soyinka overgeplaatst naar een andere gevangenis. Cipiervormen vanaf nu zijn enige contact met de buitenwereld. Zijn eerste reactie op het zien van de vervaarlijke Polyphemus is er een van angst: "Mochten we uitkomen bij de pijnbank, rubberen knuppels en natte handdoeken, dan weet ik dat Polyphemus de priester van de onderwerpsriten zal zijn. Let wel, geen uitgedrukte sigaretten, geen elektrode op gevoelige organen en dat soort verfijningen. Polyphemus is er een van het smak- en smijtwerk, ranselen en rondspatten. Als het merg zichtbaar op de muren zit, houdt hij misschien even, verwonderd, op".

Maar al gauw zal Soyinka ontdekken dat de bewakers een groot ontzag voor hem hebben. Slim als hij is, weet hij dit uit te buiten. Hij kan bijvoorbeeld bewakers roer krijgen dat ze hun leven riskeren door brieven uit de gevangenis te smokkelen. Hij slaagt erin het absolute verbod op enig bezit te overtreden door van wat afval gereedschap en mobiel te maken. Hij houdt haedertjes en laat ze zijn zelfgemaakte vuortuigjes voorstellen. Als de bewakers, die hem eerst een tijd laten begaan, alles verwoesten, heeft hij al een nieuw idee. Allemaal om de 'rusteloosheid van de geest' onder controle te krijgen.

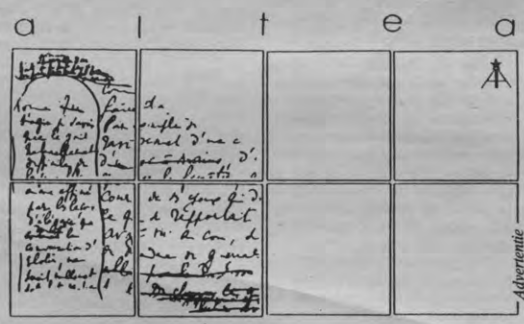
BOEKEN
© 1988
- Tweede druk -

Want dat is het gevaar dat Soyinka bedreigt. Niemand hebben om mee te communiceren, geen mogelijkheid om schrijvend zijn gedachten te uiten: dat is de foltering die voor hem is uitgedacht. Na zijn vrijlating komt hij trouwens te weten dat er een vervaste doktersverklaring over hem verspreid is, waarin staat dat hij lijdt aan kronische syfilis. Deze ziekte kan leiden tot plotselinge ineenstorting en dood.

Waar Soyinka zoal aan denkt? Om te beginnen moet gezegd worden dat de afzondering waarin hij verkeert verre van waterdicht is. Zo hoort hij gevangenen kermen en krijgt hij nieuws van uit de biecht klappende bewakers. Maar deze contacten, toch al niet zo bemoeid-geend, zijn niet voldoende om hem te beschermen tegen krankzinnigheid. Klaustrofobie geeft hem het gevoel geen lucht meer te krijgen en hij moet zich tot het uiterste inspannen om niet te gaan schreeuwen en aan de tralies te hangen. Soyinka wordt als het ware zijn eigen psychiater: "Beheersing. Beheersing. Adem in. Uit. Laat je geen ander geluid ontsnappen. Klamp je vast aan die twee evenwijdige tralies in de deur, je is-gelijk-teken voor de esoterische wetsenschappen die je bezighouden. Twee tralies, één vergelijking. Breng nu de lucht in evenwicht met de aarde, de aarde met de lucht. Pak ze stevig maar zijwendig vast. Raak ijzer aan en ram het in de laat. Laat het daar zitten".

Het boek bevat meer van die passages, meestal minder geslaagde trouwens. Herhaaldelijk krijg je het gevoel dat de auteur zich overschreeuwt in zijn pogingen te pas en te onpas de taalvirtuoos uit te hangen. Soyinka is op zijn best als hij zijn ervaringen 'nuchter' vertelt, en hij zou minder vaak de 'hogere sferen' moeten opzoeken. Maar ook de mindere passages getuigen van de moed die hij moet bezitten hebben om bijna anderhalf jaar eenzame opsluiting uit te houden. Het is dan ook onmogelijk om na lezing van "Een man is dood" geen sympathie voor de man te voelen.

Luc Janssens
Wole Soyinka, Een man is dood, Het Wereldvenster, 1988, 304 bladzijden.



boekhandel altea muntstraat 23
3000 leuven 016.202838
nederlands frans dults engels spaans italiaans

Literatuur in Afrika

Het gefluister van het volk versterken

Wie een boekhandel binnenstapt en naar de nieuwste roman van Diabaté, Nkosi of Ousmane vraagt, zal het winkelpersoneel verwonderd zien opkijken en met een hoofdschudden in de trieste waarheid worden ingewijd: Afrikaanse literatuur is in de doorsnee westerse boekhandel nagenoeg onvindbaar. De kans dat iemand er naar vraagt is overigens zeer klein. Tijdschriften en kranten besteden in hun kolommen niet de minste aandacht aan de literatuur van een gans kontinent en hier is dan ook niemand op de hoogte van wat er daar gebeurt. Het aantal vertalingen is erg gering en slechts bij hoge uitzondering, zoals de toekenning van een Nobelprijs, staan Afrikaanse auteurs even in de belangstelling.

Een situatie als deze getuigt van kulturele bloedarmoede: ontmoeten wij Afrika in literatuur, dan is het in een Nero-album of in romans van Karen Blixen en Jef Geeraerts. Dat hiermee een eenzijdige kijk op het wereldgebeuren bestendigd wordt, is zonder meer duidelijk. Een ernstig nemen en 'demokratiseren' van de Afrikaanse letterkunde zou in niet geringe mate bijdragen tot een verbetering van de schrijvende Noord-Zuidverhouding. Westerse politici én ontwikkelingswerkers halen maar al te vaak hun neus op voor de cultuur van de zogenaamde onderontwikkelde wereld. Wie echter lessen trekt uit het verleden en de ontwikkelingsamenwerking kritisch durft te evalueren, moet tot de vaststelling komen dat men niet zonder meer (ongetwijfeld nuttige) dingen als traktonen en injecties kan leveren zonder te weten wie je nu eigenlijk helpt.

Grote uitgeverijen, commercieel en afhankelijk van 'zekere' literatuur, wagen zich liefst niet aan het publiceren van werk uit de Derde Wereld. Het weinige dat dan wel verschijnt, is voor het grootste deel op rekening te schrijven van kleine, alternatieve uitgeverijtjes of het NCOS (Nationaal Centrum voor Ontwikkelingsamenwerking, dat het maandblad *De wereld morgen* uitgeeft). Distributiemogelijkheden hebben zulke uitgeverijen bijna niet en de boekhandel, toch nog altijd dé plaats bij uitstek waar de literatuur haar publiek bereikt, geeft dan ook verstek. Wie een roman uit de Derde Wereld wil moet hem in vele gevallen bij de uitgever bestellen. Zolang een situatie als deze aanhoudt is het uitgesloten dat de Afrikaanse roman in het westen aan belang wint en de publieke opinie een ernstig beeld krijgt van hoe de zaak aan de andere kant van de Middellandse Zee wordt bekeken en vooral ervaren.

Anneksatie

Wanneer wij hier over Afrikaanse literatuur spreken, dan bedoelen wij voornamelijk twee dingen: de zwarte literatuur die door Afrikanen in westerse talen als het Engels, het Frans en het Portugees wordt geproduceerd, en de Noordafrikaanse literatuur, die nu voornamelijk een Arabische literatuur is. Beide soorten genieten in ons taalgebied zo goed als geen bekendheid. Het toekennen van de Nobelprijs in 1986 aan de Nigeriaan

een onderdeel van de Franse, Engelse of Portugese literatuur. Langzaam maar is echter het inzicht gegroeid dat die literatuur volledig op zijn is komen te staan en een geheel eigen plaats in de wereldletterkunde bekleedt. De kulturele achtergrond van de Afrikaanse schrijver verschilt dan ook volledig van de onze. Zijn hedendaags schrijven heeft zich ontwikkeld uit twee literaire tradities: enerzijds is er de eeuwenoude, inheemse orale traditie die nog altijd bloeit in de dorpen, nauw verbonden

tema's zijn de brutale kolonisatie, de economische impact daarvan, de ideologische en kulturele konfrontatie met de bezetter, het neo-kolonialisme, de opkomst en de problematiek van de stad, en de ontwijking van de Afrikaanse samenleving.

verwondering wekken. Noord-Afrika behoort volledig tot de Arabische cultuurwereld en heeft dan ook een heel andere literaire traditie.

Gemeenschappelijk met de zuidelijker bedreven letteren hebben de Noordafrikanen evenwel de anti-kolonialistische tendens. De opgang van de literatuur kwam vaak voort uit de teleurstelling en de ontuchtering die volgden op de onafhankelijkheid. Zo bleek het Marokkaanse vorstenhuis in Rabat niet minder brutaal te zijn dan de Franse kolonialen. Was de eerste generatie van schrijvers na de Marokkaanse onafhankelijkheid er een van in het Frans opgevoede intellectuelen, de tweede, nu opkomende generatie, is op en top Arabisch. Marokko heeft slechts één grote generatie van Franstalige schrijvers gekend en het ziet er naar uit dat het de laatste is. De vooraanstaande schrijver Laâbi schrijft meer en meer in het Arabisch en merkt in dit verband op: "Ik zie geen andere auteurs meer. De debutanten schrijven in het Arabisch. De Marokkaanse literatuur van de toekomst zal een Arabische literatuur zijn."

Megafoon

De ontwikkeling van de Afrikaanse letterkunde kent twee tendensen. Beide, zo mocht uit de temata reeds blijken, keren zich tegen de door de gehate kolonisator opgelegde westerse cultuur. De eerste stroming wordt vertegenwoordigd door de Senegalese presidentdichter Sédar Senghor. In zijn werk wordt de prekoloniale verleden geïdealiseerd en wordt opgeroepen tot een 'retour aux sources'. De invloed van de orale traditie is hier groot en uit zich, naast het gebruik van orale procédés op het technische vlak, in het inschakelen en verwerken van myten over heiden, goden en stamouders. De tweede stroming komt voort uit de tot de jaren zestig zeer levendige militante, anti-kolonialistische verzetsliteratuur. In de onafhankelijke landen is deze nu vrijwel verdwenen en heeft zij zich ontwikkeld tot een tendens die zich kritisch opstelt tegenover de eigen, neokoloniale maatschappij. Men kan zelfs stellen dat de Afrikaanse literatuur, ook wanneer zij put uit de orale overlevering, altijd de eigentijdse wereld als achtergrond voor de behandelde tematiek gebruikt. In die zin is sprake van een voortdurend engagement en een afwijzen van het vrijblijvende schrijven.

BOEKENRECESENT IN AFRIKA



Wole Soyinka heeft daar weinig aan veranderd, en het ziet er niet naar uit dat met de recente bekroning van de Egyptenaar Naguib Mahfouz veel zal gaan veranderen. Daarvoor is immers meer dan een paar prijsbeesten vereist. De grote voorwaarde is een mentaliteitsverandering in het westen, die, gelukkig maar, door sporadische onderscheidingen kan worden geactiveerd. In beperkte mate althans: mirakels zal wel niemand verwachten.

Tengevolge van de koloniale politiek die tot in de jaren zestig de relaties met Afrika bepaalde, heeft men lange tijd geprobeerd de Afrikaanse letterkunde te 'annekeren' en haar te beschouwen als

met het maatschappelijk leven en die vaak de vorm aanneemt van een totaaltheater met zang, dans en participatie van het publiek; en anderzijds zijn er de waarneembare, ondertussen verwerkte westerse invloeden. Die lieten zich voornamelijk gelden wat betreft de roman, een genre dat in een mondelinge traditie niet voorkomt. De Afrikaanse romantraditie is dan ook erg jong en derhalve werd er nog maar weinig geëksperimenteerd. De grote lijn is die van het zogenaamde sociaal of kritisch realisme.

Een typering als deze is meteen een vlag die de lading dekt: de Afrikaanse schrijver is er een die zich engageert. Zijn

Eén van de belangrijkste auteurs van die tweede, uitgesproken kritische tendens, is de Senegalese romancier en cineast Sembène Ousmane. Hoewel reeds heel wat van zijn werk in het westen (ook in ons taalgebied) op de markt werd gebracht, is zijn belang misschien vooral gelegen in zijn filmische oeuvre. Op rondreis door Afrika leerde Ousmane, dat hij, om zijn eigen mensen te bereiken, geen boeken moest schrijven, maar films maken. "In de Afrikaanse situatie heeft de regering minder last van de schrijver dan van de filmer omdat het boek te duur is en tachtig procent van de bevolking bovendien niet kan lezen. Maar iedereen, analabeet of niet, gaat naar de bioscoop, die volledig digel uitmaakt van het dagelijks bestaan. Als een jongen een meisje wil versieren, neemt hij haar mee naar de film." De invloed van Ousmane op het volk is dan ook groot. Vaak komt naar aanleiding van een filmvoorstelling onder het publiek een debat op gang tussen links en rechts. Ousmane ziet het als zijn taak, "het gefluister van het volk als megafoons luidkeels te versterken, zodat de oren van de heersende klasse tuiten." Het is duidelijk dat een Senegalees schrijver, wil hij het volk bereiken en niet een handvol intellectuelen dat zich voor Afrika interesseert, een Afrikaanse taal moet gebruiken. Dit voor ogen richtte Ousmane in 1972 het tijdschrift *Kaddu* op. "We willen met het blad aantonen dat al onze gedachten in het Wolof (dit is de meest verspreide taal in Senegal, *nvdv*) tot uitdrukking gebracht kunnen worden. Wij reserveren zes van de tien pagina's voor de boeren die ons gedichten en verhalen opsturen." Vandaag is duidelijk dat Ousmane de echte schrijver van Senegal is: Senghor brandde op als kunstenaar en stikte in de westerse cultuur.

Militant

Dat de situatie van de Noordafrikaanse literatuur aanmerkelijk verschilt van die van zwart Afrika, zal wel bij niemand

BOEKEN
© 1988
- Derde druk -

Als de uitspraak "In Kaïro wordt geschreven, wat in Beiroet gedrukt en in Bagdad gelezen wordt" een kern van waarheid bevat, dan zal de kersverse Nobelprijswinnaar Naguib Mahfouz, Egyptenaar en meteen de meest gelezen schrijver in de Arabische literatuur, daar wel voor iets tussen zitten. Voor het westen is Mahfouz een onbekende, en daarmee is nog maar eens de kulturele navelstaanderij van dit stukje wereld aangetoond. Mahfouz' stempel op de literatuur is immers zo groot, dat hij wel eens de vader van de Arabische roman wordt genoemd - hij schreef er dan ook meer dan veertig. De hoop mag nu worden uitgesproken, dat de bekroning van Mahfouz een begin zal zijn van een bredere erkenning van de Arabische literatuur, die nog al te vaak met simplistische categorieën als 'fundamenteel-talisch' wordt behandeld. De wereld is groter en complexer dan ons eigen bed. Het loont de moeite eens een ander te proberen.

Johan Reyniers
Bladen als Wereldwijd en De wereld morgen wijden maandelijks enkele van hun kolommen aan literatuur uit de Derde Wereld. Voor informatie omtrent schrijvers uit die kontreien kan je altijd terecht op het NCOS, Lakensestraat 76, 1000 Brussel.

TWEEDEHANDS BOEKHUIS & ANTIQUARIAAT



Wetenschappelijke boeken op elk gebied
Inkoop - verkoop

MUNTSTRAAT 16 3000 LEUVEN 016/23.76.14

Boekhandel Plantin Antikwariaat

Tienessestraat 131
3000 Leuven

In- en verkoop van het
betere tweedehandsboek

Open: dinsdag, donderdag
en zaterdag van
12 u. tot 18.30u.
woensdag en vrijdag van
14 u. tot 18.30 u.

Maandag gesloten.
☎ 016/23 58 23

Schrijven in Latijns-Amerika

Literatuur in tijden van cholera

Hoewel de Latijnsamerikaanse literatuur alweer wat uit de mode lijkt te raken, blijven de teksten uit dit continent een apart fenomeen waar je in de wereldliteratuur niet meer omheen kan. Velen denken daarbij aan die typische mengeling van droom en werkelijkheid, aan tweehonderdzesendertigjarige grootmoeders en generaties enzaten, aan wegwijnende diktators, aan donkere jongemannen die op de bananenplantages vrij (over)spel hebben of aan gele vlinders die de stad overspoelen; de angst en de aantrekkingskracht die een labyrint uitstraalt. Bovenal toont het Latijnsamerikaanse boek ons in elke regel de littekens van een uitzonderlijke en meestal pijnlijke politieke situatie. Literatuur en ideologie of engagement lijken er bijna synoniemen.

Als het in elk taalgebied bijna een konstante is dat de literatuur begint met epiek, dan valt Zuid-Amerika op door het enorme belang van dit genre, zodanig zelfs dat Carlos Fuentes, een van de allergrootste namen uit de 'boom', beweert dat er in Amerika nooit iets anders geschreven is dan epiek en kronieken. Te beginnen met de brieven van veroveraar Cortés himself, over de mythische vertellingen rond het verzet van de indiaanse volkeren tot de hedendaagse kronieken van een Márquez lijkt de Latijnsamerikaanse literatuur inderdaad bezeten door een 'kronische' ziekte.

Indigenismo

De teksten van de negentiende eeuw sluiten hier dan ook nog nauw bij aan. Gedeeltelijk onder invloed van het Franse naturalisme worden er immers een reeks realistische boeken geschreven die het leven op het platteland of in de industrialiserende stad weergeven. Niet zelden worden hierbij de filosofische eenvoud en de poëtische rust van de 'campesino' geïdealiseerd. Zo heb je in Argentinië bijvoorbeeld het fenomeen van de 'gaucho', grofweg te vergelijken met de Noordamerikaanse cowboy. Dat de gaucho een zekere levensfilosofie gevormd hadden 'dankzij' de uitgestrektheid van de vlakke - de 'pampa' - en dat ze hun liefdes vaak in eenvoudige liedjes bezongen, valt niet te ontkennen. Een vaak vielen er inderdaad klappen of flitsen van de messen, als woorden tekort schoten. Maar burgers die in Buenos Aires gekonfronteerd werden met de opkomst van de industrie vluchtten vaak weg in literaire verbloemingen van de gaucho-eenvoud. Er ontstond dan een artificiële, 'gaucheske' literatuur, die weinig of niets meer te maken had met de oorspronkelijke, meestal gesproken teksten.

Op gelijkaardige wijze werden in andere centra (Mexico ...) romans gepubliceerd over de min of meer geïdealiseerde eigenheid van het autochtone volk. Vaak rangschikt men die romans onder de noemer 'indigenismo' of 'novela de la tierra' (roman van de aarde of van het land). Meer en meer wordt in deze naturalistische romans de situatie van Latijns-Amerika aangeklaagd. De utopie die ontstond door zowel in de ruimte als in de tijd naar een ideale wereld terug te keren, mondde immers uit in een aanklacht tegen de harde realiteit buiten het boek. De spanningen

met Europeanen en Noordamerikanen die de rijkdommen van het continent kwamen 'helpen ontginnen' of de conflicten met de families van de rijke grootgrondbezitters leidden tot zwaar protest tegen de macht, niet in het minst in de literatuur.

Verlichting

Het model van de Franse revolutie, dat bij de opbouw van de politieke instituties in Latijns-Amerika een enorme invloed had uitgeoefend, begon ook daar diepe barsten te vertonen. De Europeanen die dachten op het Amerikaanse continent van nul af aan de Verlichting te kunnen uitwerken, botsten op het verzet van de autochtonen en op de eigenbelangen van de zelfstandige inwijkelingen die hun privileges in een democratie vreesden kwijt te raken. Door de opkomende armoede en het ontstaan van spiraalvormige proletariaatszones rond de grote steden kregen het rationalisme en het daarmee gepaard gaande optimisme over de historische evolutie zware deuken. Latijns-Amerika was geen 'wit blad' waar men na een radicale tabula rasa eventjes kon experimenteren met verlichte modelbouwden.

Zwanen

Ondanks het protest tegen de groeiende politieke en economische macht van het buitenland, bleef de invloed van Europa en Noord-Amerika echter doorslaggevend, ook op cultureel vlak. Rond de eeuwwisseling kon zo in de literatuur een nieuwe beweging ontstaan. Expliciet beïnvloed door het Franse Parnasse en het symbolisme begonnen Zuid-Amerikaanse dichters oververfinde poëzie te schrijven, geheel in de traditie van 'l'art pour l'art'. Onder het onbetwistbare leiderschap van de Nicaraguanen Rubén Darío wedijverde het 'modernisme' met Verlaine en Rimbaud in het uitbeelden van Griekse en Latijnse mythen, treurende middeleeuwse ridders in zwart harnas of dromerige zwanen in geometrische vijftjertes. Dit alles in een exquise verlanste stijl vol barokke en vergezochte woorden en culturele verwijzingen naar de traditie.

Als we bedenken welke de realiteit was waarin deze dichters leefden, is het niet verwonderlijk dat de modernisten zware kritiek kregen, omdat ze zouden vluchten voor de feiten en zich zouden verbergen achter oppervlakkige en artificiële spitsvondigheden. De twee polen

(l'art pour l'art en de kritische, geëngageerde literatuur) kregen zelfs symbolen opgekleefd: de aristocratische zwaan tegenover de ernstig filosoferende uil.

Capuccino's

Nochtans betekent het modernisme een ware omwenteling in de Latijnsamerikaanse literatuur. De weg was nu vrij om verder te experimenteren. Sommige modernisten combineerden nu verfijnde vormen met een politieke boodschap en dichters als Huidobro en Borges brachten de avant-garde van Europa naar Amerika.

Latijns-Amerika werd overspoeld door de Europese en Noordamerikaanse modellen (vooral het surrealisme en het existentialisme hadden een grote invloed). Ook Joyce, Woolf, Kafka en vooral Hemingway en Faulkner werden gretig gelezen. Zonder schrijvers als Pablo Neruda of César Vallejo onrecht aan te willen doen, mogen we wel zeggen dat de gemiddelde Europese lezer de Latijnsamerikaanse literatuur pas begon te kennen met de 'boom', die vooral vanaf de jaren zestig een verfrissende syntese van deze invloeden bracht. Na het beperkte succes van het modernisme en het ultraïsme van Huidobro en Borges (vooral in Spanje), kreeg het continent met de 'boom' internationale uitstraling. De karvelen keerden terug.

Als we nu de boeken en de opinies van enkele grote namen uit de 'boom' bekijken, merken we dat ze politiek bewustzijn en engagement zeer hoog in hun vaandel dragen, maar dat ze in tegenstelling tot de negentiende eeuwse roman deze basis verwerken in technisch experimentele werken.

Evangelie

De Prince van de 'boom' (en even indrukwekkende akt en even durf) is zeker Carlos Fuentes. Als Borges de Bijbel van de 'boom' is, dan vormen de theoretische en creatieve werken van Fuentes zeker het Evangelie. Volgens hem kan een Latijnsamerikaanse schrijver zijn sociale bewogenheid gewoon niet verbergen. Fuentes spreekt niet van de verovering, noch van de ontdekking, maar van de uitvinding van Amerika. Alle schrijvers zijn geschiedschrijvers: ze vinden Latijns-Amerika een verleden uit en maken zo een andere toekomst mogelijk. De cultuur op het continent is volgens hem zo rijk omdat de Latijnsamerikaan het verleden en de doden telkens opnieuw laat heropleven in het heden. Terwijl de epiek dan het verleden als een afgesloten tijdvak behandelt, zou het romangenre niet gekenmerkt worden door openheid voor het verleden en invloeden van buitenaf, door de gewilde onafgeveerdheid, ook op technisch vlak. De polyfonie en het pluralisme van de roman, zo herhaalt Fuentes vaak op conferenties, staat tegenover de orthodoxie en het dogmatisme van Kerk en staat.

Tegelijkertijd meent Fuentes dat deze geschiedensvormende rol de literatuur boven de historische gebeurtenissen laat uitstijgen. Vermits elke schrijver (zelfs onbewust) ideologisch ondermijnt (dekonstrueert, moet je nu zeggen), zijn concrete politieke fouten minder belangrijk (een tekst vreet immers ook zichzelf aan). Fuentes vermeldt hierbij de voorbeelden van García Márquez en Borges.

Blindheid

Márquez, bij het grote publiek heel wat bekender dan Fuentes, heeft zich steeds als links schrijver geprofileerd en hij zou vriend aan Iñus zijn bij Fidel Castro. Borges daarentegen staat bekend als oerkonservatief. Slachtoffer van scherpe kritieken en langdurige polemieken, komt deze blinde Argentijn soms over als een naïef-onschuldig man.

Door Westerse literatuurwetenschappers wordt Borges vereerd als de godfather van al wat als postmodernisme, metafictie, ... kan vernoemd worden. Maar in zijn vaderland wordt hij vaak beschouwd als een soort landverrader (het ultieme bewijs kwam er in 1986,



De Slegte

Daar wordt een lezer beter van

Bondgenotenlaan 47

3000 Leuven

☎ 016/22 68 81

Tijdens de boekenweek grote stripaktie

toen Borges Genève verkoos om te gaan sterven), een fascist of alszins een konservatieve lieder onder de diktatuur tot directeur van de Nationale Bibliotheek van Buenos Aires benoemd werd (op dat ogenblik was Borges bijna volledig blind : paradoxaal genoeg 'krijg ik tegelijkertijd een bibliotheek en de duisternis kado', schreef hij). De heisa rond Borges, vergelijkbaar met het geval Heidegger en, vrij recent, met Paul de Man, is wel eigenaardig. Vrij vroeg al



mond nam, Sartre, niet erg Argentijns ... Even kontradictorisch is het geval van Mario Vargas Llosa. In 'Uit Latijns-Amerika', een artikel voor een Spaanse krant, schreef de Peruaan vorig jaar: "Het spijt me dat de Latijnsamerikaanse literatuur het niet zo slecht stelt". Hij legde uit dat de internationale erkenning een vernietigend zomet verarmend effect heeft op de literatuur in Amerika. Dan moet je weten dat de Peruaan bekend staat als de best geklede schrijver en jet-setter van Latijns-Amerika, dat hij bijna zo duur is als Fuentes en dat hij politiek in rechts-konservatieve middens actief is. Hiervoor krijgt hij natuurlijk ook zijn part van de vegen uit de pan. Márquez bijvoorbeeld heeft het nooit goed met hem kunnen vinden en ooit zijn ze op een receptie in een sjeke tent slaags geraakt. Een duw wordt de volgende dag in de kranten natuurlijk met foto's opgeblazen tot een heuse vechtpartij, maar het geeft wel de sfeer weer.

De Latijnsamerikaanse intellectueel is bijna van nature eerder links en al wie door het establishment graag gezien wordt, is verdamt. In Europa en Noord-Amerika, waar de politieke interesse gestadig wegebt en de tegenstellingen tussen links en rechts bijna te verwaarlozen lijken, is men blijkaar minder kieskeurig. In academische middens was men de handen in onschuld met het ekkus van de tekst-voor-de-tekst-en-niets-daarbuiten. Vergriffen dus voor Heidegger, Borges en de Man, want hun boeken zijn a-historische schatten. Dat Fuentes, als prof in Harvard en conferencier aan elke universiteit-met-pon, gemakkelijker politieke fouten door de vingers ziet, is dus begrijpelijk.

Boemerang

In Spanje en in Latijns-Amerika trapt men ook elke dag in de asse van de Burgeroorlog of in de diktaturen; op conferenties of in interviews polst men de schrijvers bijna uitsluitend naar hun politieke opinies. Wij, Westelingen staan dan de plas op te houden om onze strukturalistische of poststrukturalistische analyse aan het oordeel van de schrijver te toetsen.

Kontradikties

Een andere Argentijnse schrijver, Ernesto Sábato, verweet Borges niet alleen gebrek aan historisch inzicht, maar paradoxaal genoeg was hij ook een van de exponenten van de kritiek die Borges aanwreef te Europees te zijn, terwijl Sábato zelf steeds maar één naam in de

VOORDEELBOEK
TIENSESTRAAT 155 LEUVEN

DUIZENDEN BOEKEN

POSTERS
 AAN SUPERLAGE PRIJZEN
 ROMANS

KINDER- & JEUGDBOEKEN

GARFIELD
 AAN KRAAKPRIJZEN
 STRIPS

DE GOEDKOOPSTE BOEKHANDEL

De Derde Wereld in de wereldhandel

Het falen van de internationale handelspolitiek

Dit jaar heeft het NCOS de internationale handel als jaartema van de 11.11.11-kampagne gekozen. Niet onterecht, de structuur van de internationale handel wordt immers algemeen beschouwd als een grote rem op de economische ontwikkeling van de Derde Wereld. De internationale handelspolitiek van de voorbije decennia hield veel te weinig rekening met de specifieke noden van de Derde Wereld. Het resultaat is dat veel Derde Wereldlanden momenteel in een hopeloze situatie verkeren. En dat heeft zijn weerslag op de hele wereldeconomie.

Het ontstaan van de huidige internationale handelssystemen begint direct na WO II. De economische depressie van de jaren dertig lag bij de Westerse landen nog vers in het geheugen. Om een herhaling van deze crisis te voorkomen besloot men de internationale handel te stimuleren. Daartoe werd begin 1948 het 'General Agreement on Tariffs and Trade' gesloten, kortweg de Gatt. De Gatt wou enerzijds het protektionisme van de nationale overheden beperken en anderzijds alle diskriminerende handelsvoorwaarden afschaffen.

Gatt

De Gatt heeft echter niet kunnen verhinderen dat de kloof tussen de Derde Wereld en het Noorden steeds groter werd. De oorzaken daarvan zijn vele. Ten eerste predikte het Westen wel het principe van de internationale vrije markt zolang het daardoor goedkoop grondstoffen kon aankopen, maar schakelde zelf over naar protektionistische maatregelen toen de Derde Wereld ook afgewerkte producten ging uitvoeren. Een typisch voorbeeld hiervan is het multivezelakkoord dat in 1974 onder druk van de toenemende tekstielmarkt uit de Derde Wereld werd gesloten. Dit akkoord legt kwota op aan de tekstielvoer uit de Derde Wereld. Niet niks als je weet dat deze sektor verantwoordelijk is voor 30 procent van de Derde Wereld-eksport. Maar anderzijds mogen we toch ook niet vergeten dat het openstellen van de tekstielmarkt waarschijnlijk het faillissement van onze tekstielmarkt had betekend. En welke regering zou dat op haar geweten willen hebben.

Een tweede zwakke plek van de Gatt was het ontbreken van regelingen voor de handel in olie, voedingsmiddelen en grondstoffen. De handel in voedingsmiddelen wordt grotendeels bepaald door de protektionistische landbouwpolitiek van grote mogendheden zoals de USA en de EG. Ook hier dus weinig afzetmogelijkheid voor de Derde Wereld.

Daar de handel in grondstoffen voor de meeste Derde Wereld-landen meer dan de helft van de export vertegenwoordigt, is voor deze landen een stabiele grondstofprijs meer dan wenselijk, temeer daar velen van hen voor het grootste deel van hun export op één

produkt aangewezen zijn. Nu zijn er wat dat betreft de laatste decennia wel initiatieven ondernomen - het Geïntegreerd Grondstoffenfonds van de UNO uit 1974 bijvoorbeeld - maar in de praktijk is daar nooit veel van in huis gekomen.

Een derde bemerking bij het Gatt-akkoord is dat lang niet alle landen er bij zijn aangesloten. Ondermeer de Sovjetunie, China en enkele Oostbloklanden evenals enkele Derde Wereldlanden zijn geen lid.

Preferenties

De Gatt bleek duidelijk ontoereikend te zijn om de kloof tussen Noord en Zuid te overbruggen. Naast de Gatt is evenwel ook de Unctad opgericht, specifiek om de handelspositie van de Derde Wereld te verbeteren. En daar zijn wel alle landen lid van. Eén van de eerste verwezenlijkingen van de Unctad was het Veralgemeend Preferentiesysteem van 1968. Het voorzorg in vermindering of vrijstelling van de doeanetarieven voor bepaalde importgoederen uit de Derde Wereld.

In 1988 werd een gelijkwaardig akkoord gesloten, met name het Globale Systeem van Handelspreferenties. Dit was een preferentiesysteem tussen de Derde Wereldlanden onderling om zo de afhankelijkheid van de Noord-Zuid-handel te verminderen door het stimuleren van de Zuid-Zuid-handel. Momenteel telt deze laatste slechts mee voor 28% van de Derde Wereld-eksport. Het laat zich echter raden dat dit aandeel in de toekomst zal toenemen.

Distributiesector

Wanneer we de internationale handel nu meer mikro-economisch gaan bekijken, d.w.z. op het niveau van de producent, valt de invloed op van de multinationals. Het wordt de GATT vaak verweten dat zij nauwelijks het bestaan en de invloed van de multinationals op de internationale handel erkent, hoewel deze vaak meer dan de regeringen de internationale handelspolitiek bepalen.

Vanuit de NGO-hoek wordt vaak beweerd dat deze multinationals winst maken op de kap van de arme Derde Wereldbevolking. Er zijn inderdaad cijfers voorhanden die in die richting wijzen. Voor het multinationale oec-

dingsbedrijf Unilever bijvoorbeeld blijken de investeringen in de Derde Wereld rendabeler te zijn dan de investeringen in het Noorden, en dit zou in belangrijke mate het gevolg zijn van de slechte arbeidscontracten waaronder de Unilever-werknemers werken.

Wie zegt dat het aandeel van de Derde Wereldproducenten in de uiteindelijke opbrengst van hun producten te gering is, kan eens binnenlopen bij Oxfam Wereldwinkels waar producten uit de Derde Wereld worden verkocht tegen een 'eerlijke' prijs. Dit betekent dat de Derde Wereldproducent een hoger aandeel in de uiteindelijke verkoopprijs krijgt. Wie hierin echter een alternatief voor de huidige distributiesector ziet, vergist zich diep. Immers het feit dat Oxfam Wereldwinkels 'eerlijke' producten tegen een nog enigszins betaalbare prijs kan aanbieden, dankt ze in de eerste plaats aan haar gratis personeel dat op vrijwillige basis werkt. Het is evident dat een commerciële distributieketen zich zo iets niet kan veroorloven.

Kartelvorming

Hiermee willen we natuurlijk niet beweren dat er geen alternatieven bestaan voor de huidige wereldhandel. Enkele alternatieven werden hogerop reeds aangehaald, met name het verstevigen van de Zuid-Zuid-handel, preferentiesystemen voor invoer uit de Derde Wereld en het betrekken van de multinationals bij de handelsbesprekingen.

Een ander alternatief dat vaak naar voor wordt geschoven, is de ruilhandel. Momenteel zou de ruilhandel reeds zes procent van de wereldhandel uitmaken. Voordelen van ruilhandel is dat die niet belemmerd wordt door geldtekort en dat de valuta het land niet uitgaat. Bovendien betekent ruilhandel ook een prijsgarantie, terwijl de inkomsten nu afhangen van de schommelingen van de dollarkoers.

Een belangrijk nadeel is het ontbreken van een marktsituatie aangezien slechts twee partijen bij de prijsbepaling - of beter bij de ruilvoetbepaling - betrokken zijn. Dat is in strijd met het Westerse vrijhandelsprincipe. Bovendien impliceert deze ruilvoetbepaling dat de handelspartner met de sterkste positie de ander tot een voor hem voordelige transactie kan dwingen.

Indien de oplossing inzake grondstoffen-eksport voor de Derde Wereld bestaat uit een hogere en stabiele grondstofprijs stelt zich natuurlijk de vraag waarom de Derde Wereld in navolging van de Opec niet gepoogd heeft kartels van grondstoffekopers te vormen. Daartoe zijn trouwens wel pogingen ondernomen, zeker na de stijging van de olieprijs in 1973. De meeste van de opgerichte kartels was een kort leven beschoren. Eén van de meest succesvolle

BENT U BIJNA STRONT, HEREN POLITICI?



pogingen werd nog ondernomen in de fosfaatmarkt. Begin 1974 was er op de fosfaatmarkt een tijdelijke aanbod-schaarste. Enkele Derde Wereldlanden, met Marokko op kop, profiteerden hiervan om de fosfaatprijs te verhogen van 13,8 \$ per ton in 1973 tot 67 \$ in 1975. Mooie liedjes duren echter niet lang. Onder invloed van de hoge fosfaatprijs begon de vraag af te nemen zodat ook de omzet daalde. Toen kwamen er barsten in het kartel. Zwakke landen zoals Togo lieten hun prijs opnieuw zakken en na enkele jaren hadden de prijzen opnieuw het niveau van 1973 bereikt.

De bovenstaande uiteenzetting schetst een internationale handelstruktuur die de Derde Wereld zeker niet bevoordelt. De positieve toon die de laatste jaren op enkele belangrijke conferenties rond internationale handel weerklinkt, wijst er evenwel op dat het Noorden zijn houding langzaam begint te wijzigen. Dit echter vooral vanuit het groeiend besef dat een gezonde Derde Wereld-economie een gezonde afzetmarkt betekent voor de economie van het Noorden.

Belangrijk in dit opzicht is de Unctad-VII-konferentie van 1987 waar besloten werd om eindelijk werk te maken van het Gemeenschappelijk Grondstoffen-fonds. De noordelijke landen weigerden echter te praten over verdere aanpassingen van de internationale handelstruktuur. Zij verwezen hiervoor naar de

Gatt-konferentie die in 1986 van start ging in Uruguay. Het akkoord dat op deze konferentie werd ondertekend, de 'Verklaring van Punta del Este', pleit voor een versterking van de Gatt-regels, een betere samenwerking met de internationale organisaties, een stimulering van de handelsrelaties van de armste landen en algemene prioriteit voor de ontwikkeling van de Derde Wereld.

In deze gezet werd in 1988 ook een nieuwe Lomé-konventie ondertekend. Dit is een samenwerkingsakkoord tussen enerzijds de EG en anderzijds zesentwintig Derde Wereldlanden. Hierbij werd een preferentiesysteem uitgewerkt voor een ruimere vrijstelling van doeanetarieven en kwota's beperkingen voor invoerproducten uit de Derde Wereld. Dit betekent natuurlijk niet dat de problemen daarmee opgelost zijn. De internationale handel blijft een cruciale schakel uit de Derde Wereld-problematiek, en de aandacht die de 11.11.11-actie er dit jaar aan wil besteden, is alvast goedbedachte energie.

Bart De Lepeleire

Op maandag 7 november organiseert i.11.11-studenten om 20.00u in de Kleine Aula een gratis debat over de invloed van de internationale handel op de Derde Wereld. Panelleden zijn R. De Meyer (NCOS), W. Herteleer (kommerciële distributie), G. Pimelton (Oxfam Wereldwinkels), Prof. Tollens en moderator P. De Maeseneer.

POLITIEK BELEID

Tijdens haar jaarlijkse 11.11-actie-week haalt het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking regelmatig uit naar het Belgische politieke beleid inzake ontwikkelings-samenwerking. Het officiële Belgische ontwikkelingsbeleid startte in 1962, maar kwam aanvankelijk zeer moeizaam op gang. De voorloper van het huidige ABOS (Algemeen Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking) en het ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking, toen nog 'technische Bijstand' genoemd, opereerde voornamelijk in Zaïre en bejverde feitelijk de post-koloniale Belgische belangen. Pas door de invoering van het vrijwilligersstatuut in 1964 zou daar geleidelijk verandering in komen.

Het enthousiasme van de jongeren voor ontwikkelingswerk werd in de jaren '60 vaak geschaagd door een gevoel van superioriteit. Door westerse werktuigen en werkmodes in te voeren in de ontwikkelingslanden ('Technische Bijstand') zou er snel een einde komen aan de 'onderontwikkeling'. In werkelijkheid kende die aanpak weinig succes.

In de jaren '70 won het theoretisch kader van de Noord-Zuiddialoog aan belang. Men zag in dat de ontwikkeling van de Derde Wereldlanden sterk geremd werd door de economische en politieke wanverhoudingen tussen het rijke Noorden en het arme Zuiden. Het is ook in die periode dat de NGO's (niet-gouvernementele organisaties die aan ontwikkelings-samenwerking doen) op de voorgrond traden en dat de kritische houding van het publiek vorm kreeg. Zo zouden 'kado-projecten' en neo-koloniale projecten die zelf op lange termijn de

onafhankelijkheid van het project niet verzekerden stilaan niet meer mogelijk zijn. De NGO's waren ook aan zelfreflectie toe. Dit denkwerk zou binnen het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking, de koepel van de NGO's, leiden tot een kritische houding ten aanzien van het Belgische ontwikkelingsbeleid en zijn administratie, het ABOS. Zo ijverde het NCOS voor rechtvaardigere handelsverhoudingen tussen Noord en Zuid, voor de 0,7% van het BNP als een vaste post voor ontwikkelings-samenwerking binnen de nationale begroting en tevens voor structurele hervormingen binnen het ABOS dat verwikkeld zat in kommunautaire belangendiskussies die te vaak ten nadele van de Derde Wereld uitdraaiden. Om deze eisen die het NCOS ook nu nog stelt, kracht bij te zetten ging het NCOS zich tevens op de sensibilisatie van het publiek richten.

De haalbaarheid en de noodzaak van de samenwerking tussen Noord en Zuid werd pas in de jaren '80 voelbaar. In de praktijk bleken projecten die op grote lokale inzet steunden en die de eigen culturele aard respecteerden veel efficiënter te zijn omdat ze naast ontwikkeling ook onafhankelijkheid bewerkstelligden. De NGO's die op dit gebied baanbrekend werk hadden geleverd, wilden daarom bijvoorbeeld ook graag dat het ABOS op financieel vlak flexibel over de brug zou komen en niet enkel projecten die door dure Belgische experts op touw werden gezet zou financieren. Na besprekingen hierover tussen ABOS en NCOS is men tot een akkoord gekomen. Uit dit ene voorbeeldje blijkt dat het NCOS niet steeds in de woestijn preekt. (FDP)



VERSTREKENING 002
11.11.11
OMDAT HONGER EN ONRECHT IS

Met Schuiten op zoek naar vernieuwing

“Jonge tekenaars worden uitgemolken”

De tijd dat men als striptekenaar groeide in het vak en al publicerend kon leren uit de gemaakte fouten is lang voorbij. De vorige generaties tekenaars hebben het publiek teveel verwend: de lat ligt inmiddels te hoog. Het hoeft dus niet te verwonderen dat een debuut zelden een schot in de roos is. Brusselaar François Schuiten vormt één van de gelukkige uitzonderingen. Begin '77 publiceerde het stripblad *Métal Hurlant* zijn kortverhaal *Carapaces*, en sindsdien blijft hij liefhebbers verbazen met zijn originele vondsten. Wij zochten hem op naar aanleiding van zijn nieuwste album *de Weg naar Armilia*, het vijfde deel uit de cyclus der *Duistere Steden*.

In stripmiddens wordt Schuiten beschouwd als een buitengewoon interessant auteur. Hij slaagt er telkens in iets nieuws uit de mouw te schudden en etaleert steeds een uiterst persoonlijke visie op het medium, bovendien vanuit een nooit eerder geziene invalshoek. Een holle planeet, een levende stad, een mistrijder... Schuiten fantaseert erop los, maar levert toch kwalitatief sterke, en vooral fenomenaal getekende verhalen af. Kortom, op 32-jarige leeftijd is Schuiten al een aantal jaren (recht) een gevestigde waarde.

Veto: In nog geen 10 jaar bent u in de stripwereld een heuse vedette geworden.

Schuiten: «Ik hou niet van die term, want men mag toch niet vergeten dat het stripverhaal lang niet de populariteit bezit van de film, het voetbal enzovoort. Heden ten dage kent het medium wel meer uitstraling: tekenaars raken sneller gepubliceerd dan bijvoorbeeld het geval was bij Hergé. Dat is niet noodzakelijk een goede zaak. Hergé heeft veel tijd gehad om te groeien in het vak, en naam te maken. Dat is zijn oeuvre duidelijk ten

goede gekomen, bijna niet te evenaren. Men mag ons dan ook niet met hem vergelijken. Waarschijnlijk is Hergé de enige echte vedette geweest in het stripverhaal, hoewel er nog andere opmerkelijke auteurs zijn, zoals Jacobs of Franquin.»

Sklerose

«Kijk, ik ben van mening dat men de kwaliteit van een auteur maar kan beoordelen over een periode van 30, 40 of zelfs 50 jaar. Dan pas krijgt men een beeld van zijn ontwikkeling, het impact van zijn werk en van de manier waarop hij zijn weg heeft uitgestippeld. Het is nog te vroeg om een definitief oordeel te vellen, vijf of zes albums volstaan niet. Ik heb nog een lange weg te gaan, er kan dus nog veel gebeuren. Ik denk dat de lezer zich maar met de tijd bewust kan worden van de kwaliteit van een auteur.»

«Beginnende tekenaars worden tegenwoordig trouwens meer uitgemolken, en zijn ook veel minder lang creatief dan vroeger. Eens de succesformule gevonden, raken ze erin verstrikt. Zoets werkt op de duur nefast, men raakt erop

uitegeken. Een tekenaar moet ambitieus blijven, telkens weer zoeken naar iets nieuws: een andere manier van vertellen, een originele techniek... Met andere woorden: diversificatie om die sklerose tegen te gaan.»

«Een nieuw album is voor mij steeds weer een reden om mezelf in vraag te stellen. Het dynamisme dat van een origineel idee uitgaat, is voor mij de enige manier om inspiratie en werklust niet te verliezen. Zo heb ik mee de dekors ontworpen van *Gwendoline*, een film van Just Jaeckin. Dat is heel ander werk natuurlijk, met toch voldoende raakvlakken, en zoets spreekt mij aan.»

Veto: Loopt u niet het risico het contact met het publiek te verliezen, door steeds nieuwe wegen te willen inslaan?

Schuiten: «Waarschijnlijk wel, maar ik probeer doelbewust nieuwe elementen niet al te bruisen aan te brengen, om zo'n breuk te vermijden. Anderzijds denk ik zelfs dat de lezer er al aan gewend is geraakt in elk album iets origineels te ontdekken, en dat ik het publiek veel te zeer ontgoochelen door in herhaling te vallen.»

Architect

Veto: U was als het ware voorbestemd om tekenaar te worden.

Schuiten: «Min of meer: mijn vader was architect, en heeft mijn culturele opvoeding sterk beïnvloed. Hij gaf mijn broer Luc, ook architect, en mezelf een artistieke visie mee. Ik heb trouwens

altijd de behoefte gehad om te tekenen. Grafische expressie is mijn manier van leven als het ware. Zelfs indien was gebleken dat ik niet voldoende begaafd ben, zou ik iets in dezelfde richting geprobeerd hebben.»

Veto: U bent een produkt van het befaamde atelier 'R' van de St. Lucas-akademie te Brussel. Het valt op dat veel jong talent daar gevormd is: Andreas, Berthel, Cossu, Goffin, Swolfs, Beziau, Sokal...

Schuiten: «Na mijn humaniora kwam ik in het atelier 'R' terecht. Toen had ik trouwens al wat gepubliceerd, ik was het ware semi-professioneel en technisch had ik het misschien niet nodig. Toch was het een leerrijke ervaring, in de eerste plaats op het menselijke vlak; ik kwam daar terecht in een jonge entoesiaste groep, op een ogenblik dat het stripverhaal een enorme expansie kende. Toen, einde jaren '70, stonden enkele nieuwe stripjdschriften op stapel, en die zochten medewerkers natuurlijk.»

«Vooral belangrijk is dat het atelier jongeren de kans biedt te experimenteren, hun wortels te vinden. Iedere tekenaar heeft zijn stijl, en die moet je zien te ontwikkelen. Zoets kost tijd, en die heb je op de academie. Tegenwoordig zie je steeds meer talentrijke jongeren die klakkeloos een stijl overnemen, epigonen feitelijk.»

Vlaams

Veto: Gek toch dat uw generatie, waarvan de meeste auteurs zijn doorgebroken, uitsluitend franstalig is.

Schuiten: «De Vlaamse tekenaars verkeren traditioneel in een moeilijke situatie, in die zin dat er geen stripjdschrift bestaat dat van origine Vlaams is en jong Vlaams talent de kans geeft zich te ontwikkelen. Enkel de kranten bieden een mogelijkheid, maar dat vergt een enorme produktiviteit, waarbij kwaliteit niet de eerste bekommernis is. Op de franstalige markt daarentegen bestaat wel zo'n tijdschrifttraditie, en daarin zit 'm waarschijnlijk dat grote verschil.»

Veto: Samen met Claude Renard, leraar in het atelier 'R', hebt u twee albums getekend. Zeer ongewoon is wel dat jullie met twee tekenden aan dezelfde platen.

Schuiten: «De denkwereld en de visie van Claude bleken de mijne sterk te benaderen, en we zijn er nog niet begonnen samenwerken. Eerst diepten we gezamenlijk een idee uit, vervolgens ontwierpen we de bladindeling. Eén van ons maakte dan een potloodschets van een pagina, gaf die door aan de andere, die

door hun (veranderde) omgeving. Het derde deel, 'de Toren', vertelt de geschiedenis van Giovanni. Hij staat in voor het onderhouden van een deel van de fundamenten van een immense toren. Wanneer hij geen nieuws meer ontvangt van zijn superieuren, neemt hij het initiatief in eigen handen en vertrekt richting top. Onderweg wordt hem duidelijk dat de toren een wereld in dural is, een eksponent van de menselijke hoogmoed. De link met Babel ligt voor de hand. Het bouwsel is verrot tot in de diepste fundamenten en stort op de laatste pagina's dan ook in, symbool voor de val – een tema dat bij Schuiten regelmatig weerkeert.»

Wuergertje

Evenals 'de Koorts van Urbicande' heeft uitgeverij Casterman dit album opgevat als 'Wordt Vervolgd-roman'. Konkreet betekent dit een zwart/wit uitgave en geen beperkingen kwa aantal pagina's. Dat komt de verhalen zichtbaar ten goede. De opbouw van het scenario verloopt veel evenwichtiger en de spanning blijft beter bewaard – Kafka is soms erg dichtbij. 'De Toren' bood Schuiten ook de gelegenheid nog eens te putten uit zijn assortiment 'special effects'. Omdat hij er niet in slaagde de rol van enkele schilderijen – zeer belangrijk, omdat ze een totaalbeeld geven van de (enorme) toren, een beeld dat de bewoners van de stad verder onbekend is – in het verhaal voldoende te benadrukken, besloot Schuiten ze in kleur weer te geven. Het resultaat oogt zeer verrassend. Best te vergelijken met de gekleurde visjes in de (zwart/wit) film *Rumble Fish* van Coppola.

Blijven dan nog 'de Archivaris' en 'de

op zijn beurt veranderingen of aanvullingen aanbracht, soms zelfs hele stukken uitgemolken, enzovoort. We wisselden de platen voortdurend uit. Terwijl hij een pagina tekende, was ik alweer aan een volgende bezig. Een erg leerrijke symbiose, want we tekenden beiden alles, zodat we niet in de verleiding kwamen enkel aan datgene te werken waar we goed in waren, en aldus de moeilijkheden uit de weg te gaan.»

Postkaart

Veto: De werelden die u in het leven roept, zijn steeds uiterst coherent, alles is logisch opgebouwd. Ziet daar veel denkwerk achter?

Schuiten: «Enorm veel. Ik maak ook massa's schetsjes, om situaties uit te proberen en op punt te stellen. Het geheel moet immers geloofwaardig blijven. In het domein van de utopie is zo'n uitgebreide voorbereiding absoluut noodzakelijk. Als men daarentegen een verhaal zich laat afspelen in Brussel '88, is dat precisie werk overbodig, want die wereld bestaat reeds. En zoets vind ik niet boeiend. Wie de realiteit wil tonen, kan beter een fotoestel ter hand nemen of films maken.»

«Ook het kamera-standpunt van de tekenaar speelt hierbij een belangrijke rol. Door de beweging van de kamera bezorgt men het beeld ekstra geloofwaardigheid, zeker in een utopische wereld. Een vast gezichtspunt geeft een posikaar-effect. Ik ben geobsedeerd door dit probleem, het bezorgt me veel werk en kopzorgen. Veel makkelijker en spektakulairder is het een groot voorraan te kuleren, in plaats van 2 of 3 kleinere beelden van datzelfde aanzicht. Want men moet dan een niet bestaande architectuur volume verschaffen.»

Kafka

Veto: Toch blijven uw werelden erg mysterieus, dreigend bijna.

Schuiten: «Dat klopt, maar men kan onmogelijk alle elementen van een voor de wereld onbekende wereld kwijt in een verhaal. Als men probeert alles te verklaren, blijft er ook niets over voor het publiek. Ik zet dus niet graag al de punten op de i's. De vragen en mysteries waarmee de lezer achterblijft, geven hem misschien zin in het verhaal nogmaals door te nemen. Voor mij is het grootste plezier na een boek van Kafka of Borges dat ik het opnieuw wil lezen.»

«Wat betreft dat dreigende, ik heb de meeste duistere steden een totalitair, despotisch kachet bezorgd. Men kan dat autoritaire niet bekommen met matige effecten, dat moet wat overdreven worden, ietwat karikaturaal feitelijk.»

Veto: U zegt zelf voortdurend vernieuwing voor te staan. Nochtans behandelt de cyclus der duistere steden uitsluitend steden.

Schuiten: «Natuurlijk, maar die steden zijn allemaal erg verschillend, zodat we elkens andere thema's kunnen aansnijden. De cyclus evolueert ook, we vinden er enorm veel mogelijkheden in, zodat we echt niet vastgepind raken in één richting. Benoît Peeters, de scenarist, en ik dachten in het begin stof te hebben voor 3, eventueel 4 albums. In werkelijkheid blijkt dat we, naarmate de reeks vordert, steeds meer ideeën krijgen, misschien zelfs te veel. Bovendien is die titel 'duistere steden' ook breed interpreteerbaar. De annotatie 'duister' kan wat mij betreft even goed slaan op een woud of zo.» (MK)



De Duistere Steden

Ribben, koorts en visjes

In de traditionele stripverhaler is de held de motor van het verhaal. Alles draait rond hem, en omwille van de herkenbaarheid keert hij in elk album terug. Voor hun cyclus 'de Duistere Steden' vertrekken Schuiten en scenarist Benoît Peeters van een totaal verschillend concept. Uitgangspunt is dat de wereld zich technologisch, architectonisch enzovoorts ook in een andere richting had kunnen ontwikkelen dan nu is gebeurd. Zo'n andere wereld tonen de auteurs door sommige steden ervan nader te belichten.

Elk verhaal draait rond een stad waarvan de eigen sfeer en het specifieke karakter belicht worden. Zo bouwen de auteurs in de loop van de reeks in stukjes en beetjes een parallel-universum op. Een heel mysterieus ('duister') universum, want de lezer wordt enkel een blik gegund op de steden zelf, nergens krijgt hij een globaal beeld van die wereld, haar structuur of organisatie.

Standjes

Uiteraard treden in die verhalen ook menselijke personages op. Hoewel de eigenlijke 'hoofdrol' is weggelegd voor het decor (de stad dus), staat in elk verhaal toch één figuur in de fokus. Dit

is min of meer een toegeving van de auteurs: zo'n klassiek identifikatie-procedure maakt het geheel immers veel vlotter leesbaar.

Schuiten staat bij de meeste lezers synoniem voor imponerende architectonische dekors. Die reputatie dankt hij vooral aan 'de Duistere Steden', want het concept biedt hem natuurlijk alle mogelijkheden om zijn voorliefde voor architectuur te etaleren. Technisch is hij immers dermate onderlegd, dat zowel de 'art nouveau' in 'de Muren van Samaris', als het monumentalisme van Urbicande zeer geloofwaardig overkomen. Ook de perspectivistische hoogstandjes in 'de Toren' zijn knap werk.

Het eerste deel van de cyclus, 'de Muren van Samaris', handelt over het spookstad, een stad die op een of andere manier blijkt te leven. Samaris verandert namelijk in functie van de wandelingen die Franz, het hoofdpersonage, erdoor maakt. Daardoor is Samaris geen tweemaal identiek, en projetteert zich dus als een *trompe-ciel*, een gigantisch drogbeeld waarin Franz helemaal de kluts kwijtraakt.

In 'de Koorts van Urbicande' wordt een stad gekonfronteerd met een kubus uit een onbekend materiaal, waarvan de ribben plots onstuiverig beginnen te groeien. Overal doorheen, zonder schade aan te richten. Schuiten en Peeters laten ons zien in hoeverre de levensstijl der bewoners gedeprimeerd wordt



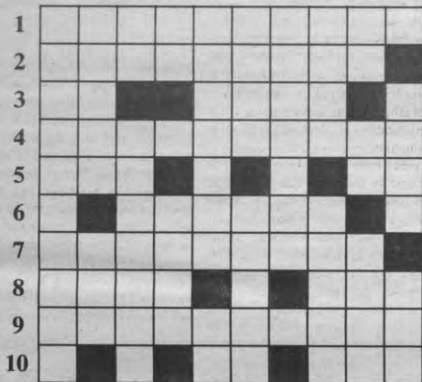


FAVORIET - De komende vijf weken kunt u elke woensdag om 17 uur in het *Stuc* terecht om vijf heren hun favoriete stad te zien voorstellen. Bart Verschaffel, die aan de KU Leuven filosofie studeerde, opent de reeks met een voorstelling van Rome. "Een stad als verzelfstandiging van het verleden." Of dacht u dat wij niet wisten dat New York door de Romeinen werd gesticht?

KRUISWOORDRAADSEL

Onze boekenpoep had deze week wat last van konstipatie. Daarom hebben we voor de snuggere geest die onze kruiswoordraadselvrouw deze keer te snel af is, een andere verrassing in petto: de gelukkige winnaar van deze prijsvraag mag zich namelijk eens lekker te buiten gaan, en wel op een spetterende en swingende Latijns-Amerikaanse feestavond, die opgeleefd wordt door de Braziliaanse muziekgroep Sambao. Dit zaidere feest vindt plaats op vrijdag 18 november in het 'Achtuerehuis' in de Maria-Theresiastraat. Wij hebben twee vrijkaarten voor je achter de hand. Om ze in je bezit te krijgen, moet je de juiste oplossing van het kruiswoordraadsel ten laatste op vrijdag 11 november binnengooien in het Veto-redaktielokaal. De winnaar van vorige week is Fanny Vanwinge. Zij kan 'Brieven aan Mick Jagger' van Boudewijn Büch op hetzelfde redaktielokaal komen afhalen.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10



Horizontaal - 1. Toestand van het vrijgezel-zijn 2. Bidvertrek 3. Militaire politie - oogst (Zuidndls) 4. Stoel gemaakt van bezems 5. Frans eiland - dieregeluid 6. Overheen 7. Streek in Zuid-Spanje 8. Bandieten - akker 9. Speciaal soort roman van Clem Schouwenaars 10. Stille! - Technische Katholieke School

Vertikaal - 1. Samenvoeging 2. Woerd - gril 3. Muzieknot - Waker 4. Hetzelfde - manie 5. Kapok - stoomschip 6. God - schiet 7. Jongetjes 8. Voertuig - zet aan (scheermes) 9. Muzieknot (omgekeerd) - zuivelprodukt - reus 10. Groep - Schouburg te Antwerpen

Debutanten

Zoals het een groot blad betaamt heeft het studentenmagazine *Kampus* naar aanleiding van de boekenbeurs een *ekstra editie* op de markt gegooid. Gratis nog wel. Gelukkig maar, want deze speciale *Kampuseditie* is van zulk laag allooi, dat zelfs de gezamenlijke literaire bijlagen van *De Morgen* en *De Standaard* haar nivo zouden kunnen evenaren.

Zoals het een echt literaire editie betaamt heeft *Kampus* niet nagelaten enkele vooraanstaande auteurs oorspronkelijk, niet eerder gepubliceerd werk bij te laten dragen. Zo lasen wij een verhaal van de in Gent wereldberoemde *Mooie Jonge Oppergod* Herman FM. Brusselmans. Naar het verhaal te oordelen kan worden gesteld dat Brusselmans' literaire carrière nog altijd dezelfde lijn volgt, en dat is bergaf. Naar de foto's te oordelen is Brusselmans nog altijd de leukste auteur van ons taalgebied. Verrassend is zijn bijdrage dan ook niet.

De tweede vooraanstaande schrijver die oorspronkelijk werk bijdroeg is Didi de Paris, die zichzelf sinds kort (naar analogie met Brusselmans) de Pitbull Terriër der Vlaamse Letteren pleegt te noemen. De Paris is afkomstig uit hetzelfde milieu als Tom Lanoye (en dat is de *punk*), maar is er helaas niet in geslaagd zijn aldaar opgedane ervaringen creatief te verwerken. Nu al staat als een paal boven water dat Lanoye zeer binnenkort de enige overlevende van de ganse bende performer-dichters zal zijn. Gewoon daarent Lanoye ook nog *schrijver* is. De Paris daarentegen hanteert een verderfelijke stijl en schrijft inhoudsloos kamagurkians proza rond de reclameslogan 'Koffie. Zo ben ik.' Kan het nog erger?

Anarchistisch

Ze maken er een potje van tegenwoordig. Om wie moeten wij nu eigenlijk lachen? In de eerste plaats toch wel om het NSV, dat de voerproblematiek met een aangepaste filmvertoning wu oprakelen en daarbij bijna een hak werd gezet door een obscure groep die zich Anarchistische Solidariteit noemt. Wij lachen ook met deze gezellige jongens, die via een telefoontje aan Veto niet zonder trots hun eerste aanslag opeisten: teneinde de vertoning te stoppen zouden zij het filmscherm in de Kleine Aula kort en klein hebben geslagen. Verder dan het aanbrengen van een aantal slogans met spuitbus raakten zij echter niet. Het opeisen ervan moet wel het leukste

aan een aanslag zijn, want de heren deden het nog eens over in een in schabouwelijk Nederlands gestelde persmededeling. Die werd ook aan de redactie van *De Streekkrant* bezorgd, en plichtsbewust en akkuraat zoals een echte redactie hoort te zijn, maakte die melding van een mededeling die aan ene *rektor De Somer* was gericht. Vooral niet lachen! Arme, arme Dillemans. Nu ook Leuven een echt terroristisch nest wordt en de goede man een carrière als diplomatiek bemiddelaar voor de anarchisten tegemoet zou kunnen gaan, wil de pers hem weer niet kennen. Gelukkig maar, dat de anarchisten nog solidair zijn. Volgende week wreken zij hun rektor en bloklettert Veto: Anarchistische Solidariteit blaast *De Streekkrant* op.

Tuut Tuut

We kregen hier nog een tekst onder onze neus geschoven die de jongeman die verleden akademiejaar met een kwijlende blik in zijn ogen de Leuvense straten afschuidde op zoek naar onderzeken voorbijgangers die zijn petitie wilden ondertekenen voor een rechtstreekse treinverbinding tussen Leuven en Louvain-la-Neuve. Tot dan bestond er alleen een krakkemikkige verbinding - de beruchte lijn 38 - van juist geteld 1.04 uur, met twintig minuten kou lijden in Ottignies er bovenop. Gewoonweg onverantwoord.

Op 18 dagen tijd slaagde de organisatie waarvan onze jonge held deel uitmaakte, Pro Belgica, er evenwel in 5220 handtekeningen te verzamelen. Slechts enkele, wat oubollige studenten wellicht, weigerden te ondertekenen omdat ze resoluut tegen een toenadering waren tussen de KUL en de UCL. De NMBS had al snel door dat ze de stem des volks tegen zich had en, bevreesd voor nog hardere akties, is ze gezwicht. De eerste rechtstreekse trein vanuit Leuven vertrekt nu op het onmenselijke tijdstip van 5.01 uur. Voor de langslapers is er gelukkig elk uur een trein, tot en met 21.01 uur. Op welgeteld 47 minuten bent u tegenwoordig in Louvain-la-Neuve. Zomaar eventjes een tijdswinst van, angstaanjagend gewoon, 17 minuten.

Ondertussen komt de NMBS echter opnieuw onder zware druk te staan van dezelfde aktievoerders. Nu isen ze een 'studentvriendelijke' verbinding: de laatste rechtstreekse trein om 23.01 uur en de trein met overstap te Ottignies om middernacht, drie direkte treinen op het spitsuur en, last but not least, een mooie affiche die het gebruik van de verbinding aanmoedigt. Bij zoveel wilde hervormingsdrift zit de NMBS natuurlijk met de handen in het haar. De toffe generatie bijt van zich af.

KORTGELEZEN

ZOEKERTJES

- Tweemaal tegengekomen: 1/11 Gr. Begijnhof en 2/11 uitgang Inno Diestsestraat ('t regende en je droeg blauwe jas met muts). Interesse in derde, ditmaal echt contact? Kom naar Gr. Begijnhof 23 B of ☎ 011/61.14.93 tijdens weekend. Walter.
- Te huur: kamer in gemeenschapshuis, vrij 1 dec, voor werkend pers., De Bayostraat 63, ☎ 23.49.19 na 19u.
- Dringend gezocht: mooi, intelligent, alternatief meisje met principes. LVS-Komitee, ☎ 20.03.26.
- Te koop: commodore amiga 500, computer + monitor + tekstvw, prog: 23.000 BF + ev. Brother HRIO Margrietprinter: 8000 BF Samen: 30.000 BF, zwt Gert Troch, Tiensevest 80 of ☎ 052/21.40.06.
- Te koop: Ibanez-basgitaar + 60W Custom-basversterker: 28.000 BF, Gellenaaksevest 60, K. Ketelslegers.
- Wie wil batman een snelkursus deftige-annonces-schrijven doceren? Wim. Brabanconnestraat 63.
- Wil je meerijden op maandag van Dilsen (of omgeving) naar Leuven en terug op vrijdag. Telefooner in weekend (Marc) 011/86.64.95.
- Geïnteresseerd om mee te rijden van As naar Leuven en vice-versa. Bel mij tijdens het weekend. Peter Schreurs, 011/75.50.57.
- Gezocht: enkele avontuurlijke personen (m/v) voor Afrika-reis met vrachtwagens (jan-maart '89), ☎ 016/46.10.32.
- Voor chiro-mensen: di 8 november 20u30, Tiensevest 128, avond rond politieke visie in Chiro.
- Ai lof mai Bolleke - Francis.
- Help! Het mooiste meisje van de klas beet mijn vingerkootje af.

- Gezocht: stevige tweedehandstrap (ca. 3m hoog) voor LBK-koffie de Gnorgl. Zich wenden Landbouwkring (☎ 22.08.35 of 22.26.24)
- Gezocht: uitgebreide handleiding PC-Write 2.71. Wie kan die een paar dagen missen? Kris Gielen, Naamsesteenweg 492 (Heverlee), ☎ 22.09.56. Laat briefje achter bij afwezigheid AJB.
- Werkgroep Technologie van vormingswerk Dialogo zoekt vrijwillige medewerk(st)ers voor allerlei taken naargelang je interesse en vaardigheden, Ivo Aerts, Blijde Inkomstraat 109, ☎ 23.26.49 (ma,w,dov,m).
- Beste Yashar, Sinds je weg bent blijven de Leuvense posters ongedeed. Wij willen weer aktie. Thorgal en co.
- Het is geen mens, het is geen beest... Het is een superbolleke! B.
- Gezocht: een tweedehandse geoloog-hamer. Zich wenden tot Wim L., Minckelerstraat 15, Heverlee, na 18.00u.
- Te koop: alle Märklin-treinen op ☎ 016/44.31.80.
- Zelfverdediging Ju-Jutsu, 4 gratis proeflessen, ☎ 016/23.72.08.
- Typen van tesissen op tekstverwerker. 55 fr/blad. Kris Rosselle, Naamsesteenweg 130, 3030 Heverlee, ☎ 016/20.70.77.
- Ik doe al uw typwerk op tekstverwerker, snel en verzorgd. ☎ 016/25.89.12.
- Te huur voor 3 maand (jan-ma '89), charmant landhuis te Pellenberg (8 kamers), ☎ 46.10.32.
- Gevraagd: kooi voor Guinees biggetje minstens 40x60 cm. Lepelstraat 4 (Eric).
- Ook ik hou wel van poëzie, zeker van de Coninck, als jij nu bent op wie ik wacht, dan wordt mijn leven honing.

- Help! 'Politieke meeting over het nut en de zin van het vieren van de meerderjarigheid', Universum 10 november 21u, enkel voor uitgenodigde +21-jarigen, ciao ouwe jeugd.
- Verloren: zwarte geha-vulpen waar ik absoluut niet aan gehecht ben. Terug te bezorgen aan Michel Schurmans, Groet Begijnhof 23A, geen beloning.
- Ik zoek nog mensen die vrijdag (16u30) naar Antwerpen en zondagavond naar Leuven willen meerijden. Geïnteresseerd? Erik, Blijde Inkomstraat 12, Bel 4.
- Gevraagd: deelnemers aan rouwstoet bij begravenis van Leuvens verleden (Ladeuzeplein), donderdag 10 november om 14u, ingang L&W.
- Verloren: woe 21-10, Studio 1, ledenren etui met agenda, paspoort en onvervangbare adressen-bankaarten. Graag terug, Maria-Theresiastraat 68, Karl, ☎ 016/221427. Beloning.
- Met wie kan ik meerijden op zondag-vrijdagavond tussen Roeselare en Leuven? Xavier Vandewalle, Wagenstraat 4, 8810 Roeselare (Zilverberg), ☎ 051/20.59.77 (Kot: Pius X-kollege, Tervursevest 103 (K113), 3030 Heverlee.
- Met wie kan ik op zondag-en/of vrijdagavond kostendelend meerijden tussen Leuven en Peer (Kleine-Brogel) of omgeving? Greet, Schapenstraat 117. Weekend: ☎ 011/63.24.61.
- Broodjesverkopper op de kontaktavond van UP, afgelopen woensdag, zoekt wanhopig naar het knappe meisje dat moeit had om te kiezen tussen tussen hem of de pistoles. Loop aub eens binnen op Cité, blok 5/303.
- Vallend water, dronken Koreanen, mislukte voordracht, volle maan en dan hou ik nog van je ook. U ziet, heksje, een ongeluk komt nooit alleen. Filthy Age (Phil T.H.)



In dit New Beat-mekka wens de Russische delegatie te worden ondergebracht om de nodige know-how op te doen. Zij worden echter bij de rechtsstudenten, dat wil zeggen, in de aap gelogeed. (Foto Hendrik Delagrangé)

Russen op bezoek

Drie jaar na de paus

Op 8 november komen driehonderd Russen (overwegend studenten) aan in België. Ze zijn hier een beetje op tegenbezoek: vorig jaar zijn evenveel Belgische jongeren in Rusland geweest. Ze zullen hier een week blijven, de meeste in Wallonië, om België te leren kennen. Ze komen echter allemaal op donderdag 10 november naar Leuven. Op Russisch aandringen nog wel.

Ongeveer anderhalf jaar geleden pakte de Franse Gemeenschap met een groot project uit. Ze zocht jongeren die geïnteresseerd waren om België in de Oosterse wereld een beetje bekendheid te geven. 3.000 kandidaten maakten een werkstukje over ons land en op basis hiervan werden 300 studenten geselecteerd. Ook 22 Vlamingen behoorden tot de uitverkorenen, overigens tot grote ontsteltenis van ene José Happart. Deze had namelijk de reizigers staan uitwuiwen.

De trein had Peking als bestemming, maar deed eerst Moskou en nog enkele andere Russische steden aan. In Moskou werden de Russen uitgenodigd om ook eens een kijkje in België te komen nemen. Net zoals in België heeft de Russische overheid dan een advertentie geplaatst in een aantal dagbladen waarop veel respons kwam. Volgens het Vlaams Platform voor Internationaal Jeugdwerk (VPIJ) was de politieke ingesteldheid zeker geen selectiebasis. Doorslaggevend voor de selectie was, net als in België, een werkje. In tegenstelling tot België werden die werkstukken

individueel gemaakt. De hele groep is dus samengesteld uit jongeren die elkaar niet vooraf hebben leren kennen. Over de leeftijd van de deelnemers bestaat nog onduidelijkheid. Volgens het Comité pour les Relations Internationales de Jeunesse (CRIJ) schommelt die van 18 tot 30 jaar. De VPIJ beweert echter dat er ook dertienjarige van de groep zouden verzegelen.

De driehonderd Russische studenten (afkomstig uit 4 Russische steden) zullen nu dus van 8 tot 15 november in 46 Waalse en vier Vlaamse (Leper, Leuven, Lokeren en Brussel) gezinnen gehébergd worden en er in contact komen met de Belgische cultuur. Belgisch, dus ook Vlaams want de Russen stonden erop dat ook aandacht besteed zou worden aan Vlaanderen. VRG en Slavistiek zullen trouwens samen een brochure uitgeven waarin de Russen het een en ander over België kunnen vinden: staatsorganisatie, economie, cultuur,...

Huiswerk

Vier Russen worden voor de hele periode opgevangen door het VRG en de overige blijven voornamelijk onder de hoede van de fransaligen. In het Centre Culturel 'Le Botanique' in Brussel vindt een eerste ontmoeting plaats waarbij ook de pers uitgenodigd is. Woensdag ontvangt het VRG officieel de vier haar toegewezen Russen die vanaf vrijdag tot het einde van hun reis voortdurend in Leuven zullen logeren. Het VRG wil ze dan vooral laten kennis maken met enkele toeristische Vlaamse steden zoals Antwerpen, Brugge en Oostende. De laatste dag zullen de Russen de gelegenheid krijgen om met

Belgische studenten, die ook enigszins in de materie ingewerkt zijn, te praten over de relatie tussen recht en maatschappij. Dat was immers het onderwerp van hun werkstuk.

Totaal los hiervan komt de volledige groep donderdag in Leuven op bezoek. Het VPIJ zorgt voor een nacht huisvesting hier. Deze taak hebben ze wel voornamelijk doorspeeld aan lokale groepen zoals de fakulteit Slavistiek. Belangrijk is immers dat alles voor en door studenten georganiseerd wordt. Officiële ontmoetingen worden zoveel mogelijk vermeden. Alhoewel.

Na hun aankomst in Brussel donderdag zal minister Dewael hen verwelkomen met een korte speech en een receptie. Om vier uur reizen ze door naar Leuven waar een nieuwe receptie op hen wacht in de fakulteit van Letteren en Wijsbegeerte. Hierna volgt een rondleiding, waarbij vooral de bibliotheek van Slavistiek en enkele leslokalen zullen bezichtigd worden en tenslotte ook de Centrale Bibliotheek. Als de tijd het toelaat volgt nog een gesprek tussen studenten uit Oost en West. Daarna trekt iedereen naar de Alma waar een Balkanavond wordt georganiseerd. De avond wordt afgerond met een glaasje op de Oude Markt. Als de Russen daarvoor te vinden zijn tenminste: eerst wordt gevraagd wat zij het liefste zouden doen.

Het unieke van het gebeuren is dat voor het eerst zoveel Russen tegelijkertijd naar het Westen kunnen komen zonder strenge controle. Het VPIJ geeft toe dat ze wel helemaal niet voorbereid zouden zijn wanneer enkele van die Russen asiel zouden vragen. Veel kans bestaat er niet toe, menen ze, omdat Rusland volop aan het demokriteraren is. Maar indien de situatie zich voordoe, zouden ze toch bereid zijn de asielvragers te steunen, ook als dit negatief zou zijn voor de politieke verhoudingen.

Luc Janssens
Alexandra Melis

Samenstelling Jan Van der Linden

Maandag 7 november

- 19.45 u **FILM** Slam Dance (Wayne Wag), een ironische thriller met Tom Hulce in de hoofdrol, in Alma 3, ink. 50, org. VTK.
- 20.00 u **DEBAT** De invloed van de internationale handel op de Derde Wereld, met De Meyer (NCOS), Pintelon (Wereldwinkels), Herteleer (kommerciële distributie) en prof Tollens, mod. De Maeseneer (BRT), in Kleine Aula, ink. gratis, org. 11.11.11-studenten.
- 20.00 u **DANS** Cyklus Dans en religie 2, door Katrien Dewaele, in zaal van Meisjescentrum, org. Universitaire Parochie.
- 20.00 u **BRIEFSCHRIJFVOND** Brieven schrijven voor politieke of gewetensgevingen, in de Rejean, eerste verd., op hoek Tiensestr. en Geldenaaksevest, org. Armesty International Kessel-lo.
- 21.00 u **FILM** La peau douce (François Truffaut, 1964) een film met kleine helden, altijd oprecht leugenachtig, niet ordert., in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Dinsdag 8 november

- 20.00 u **AKTIE** Stille fakkeltocht: Bent u bijna rond, beste politici? 0,7 % van het BNP moet naar ontwikkelingsamenwerking gaan, vertrek aan het Ladeuzeplein, org. 11.11.11-studenten.
- 20.00 u **VERKIEZINGEN** American Election Night: o.a. rechtstreekse ontvangst met schotelantenne van Amerikaanse TV-stations en debat over verkiezingspubliciteit met mediaspecialisten, gasten: De Clercq, Eyskens, Tindemans, Tobback e.a., in Hall Nieuwe Valk, Tiensestr. 41, org. KIB VRG.
- 20.00 u **KONCERT** Het Collegium Instrumentale Brugense speelt werk van Telemann en Bach, in Grote Aula, org. Musica Antiqua.
- 20.30 u **DANS** Emma, van Alain Platel, door Les ballets contemporains de la Belgique, een hermening, in Vlamingenstr. 83, ink. 150/200, org. Stuc.
- 20.30 u **FILM** Filmselctie Thierry Demy (muzikant bij Maximalist): Le trou (Becker, 1960), rond de ontsnapping van vier gevangenen uit hun cel, in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
- 23.00 u **FILM** Thierry Demy: Vrouw in 't zand (Teshigawara, Japan, 1964), een man en een vrouw samen opgesloten in een beklemmend huisje, in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Woensdag 9 november

- 12.30 u **KONCERT** Walter Boeykens (klarinete), Mariëtte Korosec (viool), Roel Deltiens (cello) en Robert Grosloot (piano), in L & W, Blijde Inkomstr 21, ink. gratis, org. L & W/Festival van Vlaanderen.
- 14.00 u **KULTUUR** Museumzoektocht: mogelijkheid tot het bezoeken van de Jubileumzaal, in de Universiteitshallen, tot 17.00 u, org. Culturele Raad Leuven.
- 17.00 u **LEZING** De favoriete stad: Prof Bert Verschaffel over Rome, in 't Stuc, ink. gratis, org. Werkgroep Krisis-Stuc.
- 18.00 u **ETEN** Bent u bijna rond? Hongermaaltijd in alle Alma's, ten voordele van 11.11.11.
- 20.00 u **FILM** Avant-première van Salaam Bombay (Mira Nair), kreeg de Caméra d'or Cannes 1988, een hommage aan de overlevingsdrang van straatkinderen in Bombay, in Studio 1, ink. 200 (bv 11.11.11), org. 11.11.11-studenten.
- 20.00 u **DIJ** Vertoning van dia-montage China, Hemel en Aarde, door Machteld de Schrijver van het Museum voor Kunst en Geschiedenis, in L & W, achtste verd., org. Davidfonds.
- 20.00 u **TEATER** Damiaan van Alex Willequet, in aud. Minnepoort, Kon. Albertin 52, org. CC Leuven.
- 20.00 u **SEMINARIE** Hoe een volk zijn verleden herleeft: over het geschiedenisboekje in de Sovjet-Unie en de ideeën van Gorbatsjov daarover, in de vergaderzaal boven 't Stuc, org. MLB.
- 20.30 u **DANS** Emma door Les ballets contemporains de la Belgique, in Vlamingenstr. 83, ink. 150/200, org. Stuc.
- 20.30 u **FILM** Filmselctie Thierry Demy: Il grido (Antonioni, Italië, 1957), over liefde en overspel, in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
- 20.30 u **BIJBEL** Studenten lezen de Bijbel: boek Job, in Parochiecentrum, Jan Stasstr. 2, org. UP.
- 23.00 u **FILM** Thierry Demy: De gekruisigde geliefde (Mizoguchi, 1954), over de sociale zeden van het feodale Japan, in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Donderdag 10 november

- 20.00 u **TEATER** Les Chaises van E. Ionesco, door Théâtre National de Belgique, in de Stadsschouwburg.
- 20.30 u **FILM** Mimmonumenten: Scarface (Howard Hawks, VS, 1932), gangsterfilm losjes gebaseerd op het leven van Al Capone, in aud. Vesalius, Van Evenstr. 2E, ink. 100 (leden 75), org. DAF/CeCoWe.
- 20.30 u **FILM** Filmselctie Thierry Demy: Il grido (Antonioni, 1957), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Zaterdag 12 november

- 14.00 u **KULTUUR** Museumzoektocht: mogelijkheid tot het bezoeken van de Jubileumzaal, in de Universiteitshallen, tot 17.00 u, org. Culturele Raad Leuven.

Zondag 13 november

- 11.00 u **KONCERT** Kontrabone, een kontrabas- en trombone duo, speelt werk van o.a. Braun en Stravinsky, in aud. Minnepoort, Kon. Albertin 52, ink. 50/100, org. CC Leuven.
- 20.30 u **VIDEO** Video en poëzie: opening retrospectieve van het werk van Gary Hill en Jacques-Louis Nyst, met voorstelling gloednieuwe tapes, in 't Stuc, ink. gratis, org. Europees Poëzie-festival/Stuc.

Maandag 14 november

- 20.00 u **DANS** Danza Antiqua, in de Stadsschouwburg, org. CC Leuven.
- 20.30 u **VIDEO** Retrospectieve Gary Hill, allemaal korte tapes die Hill maakte tussen '75 en '83, in Naamestr. 96, org. Stuc.
- 21.00 u **FILM** Elena et les hommes (Jean Renoir, 1956), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

TENTOONSTELLINGEN

Floris Jaspers: uit Brabant's privé-bezit, tot 16 december, in Faculty Club, aan 't Groot Begijnhof.

BISTEL - KRAKER ONVINDBAAR



INBREKER

Tijdens de nacht van zaterdag 29 op zondag 30 oktober werd er ingebroken in 'De Shrink', de fakbar van de psychologen. Het is overigens al de elfde keer, sinds haar ontstaan in 1984, dat de Shrink geplunderd werd. Deze keer moesten alle elpees (zo'n 200tal) en de kleuren-TV eraan geloven.

Maar nu zijn de psychologen het beu. De uitbaters van het kafee loven een beloning uit van wel 20.000 frank voor wie een tip kan geven waardoor de daders kunnen gepakt worden.

Neem contact op met Paul Nuyts, F. Lintstraat 54 of met Rob Winters, Dekenstraat 48.

Het spreekt voor zich dat de naam van de tipgever volledig geheim zal gehouden worden. □

VERGEET NIET UW
ABONNEMENT TE HERNIEUWEN

-- 's Meirsstraat 5 Leuven 016/22.44.38 --